

XV. ÉVFOLYAM
26. SZÁM

BUDAPEST, 1930
SZEPTEMBER 10.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21 SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Böszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Szeptember mérlege.

Se túlbecsülni, de lebecsülni se szabad azokat az eseményeket és jelenségeket, amelyeket Budapest utcáin szeptember 1-én láttunk. A túlzás aggodalmaskodásra, ijedtségre, végeredményében az erők elsorvadására vezet, a mindenáron nagyvonalúskodás pedig gyakorlatiatlan felületességre, elbizakodottságra viszi az embert s a végén elbuktatja egy — narancshéjón is. Lássuk a dolgokat úgy, ahogy vannak!

Az iránt nem lehet kétségünk, hogy az Andrássy-úton felforgatott néhány Buchwald-szék s a Városligetben összegázolt egy pár virágágy a világrendet nem fogja sarkaiból kiemelni. A székeket helyreigazítják, a virágágyakat újra ültetgetik, a garázdálkodókat rendre tanítják s ezzel Budapest élete pereg tovább a maga normális napirendje szerint. A külföldi csendőrségeknek és rendőrségeknek is gyakran kell beleszólniuk ilyen vagy hasonló csatározásokba, itt-ott megszólalnak a pisztolyok és puskák is, mégse áll meg a földteke, hanem forog tovább a maga útján, mintha mi sem történt volna. Világviszonylatban tehát a városligeti események jelentősége nem nagy.

Elég erős jelentőségük van azonban ahhoz, hogy a magunk nemzedékének különleges helyzetére és feladataira újból rámutassunk. Felettünk a világtörténelemnek talán legnagyobb zivatara tombol, nekünk tudomásul kell vennünk, hogy harcos életet élünk. Még a legjámborabb filiszternek is bele kell törődnie abba a gondolatba, hogy a falióra békeséges ketyegésébe bármelyik pillanatban puskalövés csattanhatnak bele s nekünk, csendőröknek és rendőröknek, azzal a világos tudattal kell berendeznünk az életünket, hogy a világháború előtti biztonságos idők álmodozó őrző-átballagásainak egyelőre befellegzett. Résen kell lennünk szünet nélkül és minden pillanatban készen arra, hogy a kihágási ügyek nyomoztatását félrelökve, a falu csendjéből felriadva, harcba dobjuk magunkat azokkal szemben, akik a lassan-lassan eszmélkedő, erősödő társadalmat újra a porba akarják dönteni, hogy most már a pusztá lévünk is belevevesszen véres és romboló felfordulásokba, ahonnan aztán nincs többé kiút.

Nem verjük hát félre a harangokat, de a régi jó polgári idők csöndes és tunya ebédutáni szunyókálásából mégis felriasztjuk az idegeinket: nekünk azt a sorsot hozta az idők járása, hogy pihenés nélkül és

elszántan résen legyünk és a puskánkban ne a szolgálatunk egy kényszerű tartozékát lássuk, hanem a legfőbb támaszunkat és nélkülözhetetlen élettársunkat.

Különben meg vagyunk róla győződve, hogy rombolás és fosztogatás, de még csak zavargás sem, a szociáldemokrata pártvezetőségnek, amely a sétát rendőri tilalom ellenére s a maga felelősségére megrendezte, de főként a munkásságnak magának nem volt programjában. A magyar munkásság annyit szenvedett már a magyarság minden más rétegével együtt, annyira megtanulta a maga kárán is, hogy felfordulásból számára sem jöhet semmi jó, hogy a komoly, nagy munkástömegek békeséges szándéka, jóhiszemősége fölött egy pillanatra sem kételkedhetünk.

Ami a tüntető sétájukhoz csatlakozott réteget illeti, erről mindenkor tudtuk, hogy létezik, tudjuk: mit akarnak elérni, de azt is tudjuk, hogy ez a réteg minden idők, különösen nagy idők történelmében szöszrent ugyanazt a szerepet vitte, mint amit most is magára vállalt. Ezeknek nem kell a munka, se kenyér, nem lehetne kaláccsal sem megbékéltetni őket, ezeknek a rombolás magáért a rombolásért, a vér magáért a vérért kell. Ez a — szerencsére — kis töredék — a fiatalság örök lobbanékonyágánál fogva is — éppen úgy a gyutacs szerepét akarta játszani most, mint játszotta azt az összeomlás idején. A különbség az, hogy akkor a komoly munkásság tagadhatatlanul gyulékony puskaporos hordó volt — fel is robbant annak idején —, ezt a puskaporos hordót azonban azóta ártalmatlanná áztatta a közösen elhullajtott számtalan magyar könny, a közös magyar sors és szegénység keserűségének könnytengere. Ez a sokat szenvedett magyar munkásság nem hajlandó kalandokba kockáztatni azt is, ami kevese még megmaradt s ha a sorsával nincsen is megbékélve, a boldogulást ma már nem az erőszak útján akarja megtalálni. Ha ez nem így volna, akkor szeptember 1-én Budapest utcáin nagyobb dolgok történtek volna.

Ami pedig külön bennünket csendőröket illet: mi is tudjuk, hogy sok a baj, a nyomorúság, de azt is tudjuk, hogy ez világszerte így van s hogy ezen máról-holnapra nem lehet segíteni, rombolással és felfordulással pedig éppen sehogyan sem. Elvégre mi, csendőrök, sem élünk kalácson, mi is várva-várjuk a több kenyeret — kevesebb verejtéket hozó időket, de addig is, amíg azok eljönnek, — kitartunk. Egyetlen kivezető út mostani helyzetünkől: az erő. És nem kis jelentőséget ad számunkra a történelem lapjain is az, hogy hivatásunknál fogva a legtöbb erőt — nekünk kell mutatnunk. Legyünk méltók és érdemesek erre a hivatásra, még nélkülözések, küzdelmek és ha úgy hozza a sors, — harcok árán is!

A közbiztonsági harcászat alapelvei.

Írta: SCHRÉDL VILMOS őrnagy.

Lapunk folyó évi 20. számában „A kommunista lázadások taktikája” cím alatt részletesen foglalkoztam a kommunistákkal, mint harcászati értelemben vett ellenféllel. Jeleztem akkor, hogy a következő cikkeimben ki fogok térni azokra az ellenrendszabályokra, amelyek a nyílt lázadásban jelentkező kommunista veszedelem elhárítására egyedül alkalmasak.

A belrend és a belső béke fenntartására vagy helyreállítására kivonult csendőr- vagy más csapatoknak belső ellenséggel szemben való fellépését és harc-eljárását a katonai értelemben vett harcászati eljárás-tól megkülönböztetés végett „közbiztonsági harcászat”-nak nevezem. Mint a következőkben látni fogjuk, erre a megkülönböztetésre szükség van.

Ebben és a következő cikkemben ennek az úgynevezett közbiztonsági harcászatnak az alapelveivel fogok foglalkozni.

A közrend és közbiztonság fenntartásáról gondoskodás általában a polgári hatóságok, nevezetesen a közigazgatási és állami rendőri hatóságok feladatkörébe tartozik. Intézkedéseik végrehajtásának biztosítása végett a Szut. 4. pontjában meghatározott területeken a m. kir. csendőrség áll rendelkezésükre.

A csendőrség a saját feladatait részben a hatóságok felhívására, részben pedig saját kezdeményezéséből oldja meg. A hatóság azonban csak a feladatot jelölheti meg; a végrehajtás módját és eszközeit az utasítás-

adta keretek között a csendőrparancsnoknak kell megválasztania.

A csendőrségnek a maga hivatását elsősorban a megelőző szolgálat hathatós teljesítésével kell megoldania. Ha a lelkiismeretes megelőző szolgálat ellenére is fordulnak elő rendzavarások, akkor is körültekintő, tapintatos eljárással s csak ha el nem kerülhető, kell erélyes fellépéssel a rendet helyreállítania, de ilyen esetben is azt kell szem előtt tartania, hogy ebből egyesekre vagy a közre az elkerülhetetlennél nagyobb sérelem vagy hátrány ne keletkezzék. Csak ha már minden rendelkezésre álló eszközt és módot kimerített, élhet azokkal a jogokkal, amelyek valakit személyes szabadságában korlátoznak, vagy attól megfosztják, alkalmazhat kényszereszközöket és végső fokon használhatja, illetve kell használnia fegyverét.

A fegyverhasználatnak — ha a célt másként elérni nem lehet — a jogtalan támadás elhárítása, az engedelmességnek egyesekkel vagy tömegekkel szemben való kierőszakolása, felfegyverkezett gonosztevő menekülésének megakadályozása, a csempészet meggátálása lehet a célja, de nem irányulhat a támadó, az engedetlen, ellenszegülő, menekülő, vagy csempészetet űző személy vagy személyek megsemmisítésére.

Ez a lényegbeli különbség a hadsereg külellenség elleni harcának elvei és a csendőrség saját lakosságunk elleni fegyverhasználatának elvei között.

A külellenség elleni harc célja az, hogy az elleniséget teljesen megsemmisítse azért, hogy akaratunkat az ellenséges államra rákényszeríthessük. A katonai értelemben vett harcászat ennek megfelelően azokat az elveket tanítja, amelyek alkalmazásával az elleniséget megsemmisíthetjük; miután azonban a csendőr-

Désse szívébe...

Vésse szívébe férfi, nő
S a pólyás kisgyerek,
Hogy amióta itt fű nő
S kalászkok rengenek:
Magyarszó szárnyán szállt a dal,
Káromkodás, ima,
Magyar sarkantyútól feszült
A paripák ina.

Vésse szívébe férfi, nő
S a pólyás kisgyerek:
Több mint tíz éve fű se nő
Tarlott mezőnk felett.
Néma szájunkra ült a gond,
Szemünket könny lepi.
És átkozó, ha szól a szó:
A krisztusát neki!

Vésse szívébe férfi, nő
S a pólyás kisgyerek:
Rég volt, de mégis volt idő,

Hogy volt e föld kerek.
Most csonka föld, zsarolt ugar,
Kopár pusztáin át
Bitang sarkantyú kergeti
A magyar paripát.

Vésse szívébe férfi, nő
S a pólyás kisgyerek:
Ordít a föld, ordít a kő:
— Hajhó! ti emberek,
Husángot hajt a bús vadon,
Van még köröm s agyar.
Csürhét kiverni talpra hát
Te megkínzott magyar!

HANGAY SÁNDOR.

Székely Ambrus házassága.

Írta: dr. törökfalusi Pap Zsigmond.

Egy dunamenti, akácvirágos kis falu csendőrségnek volt parancsnoka Székely Ambrus tiszthelyettes, származására nézve nyakas, csavaroseszű, székely góbé, akit a nagy világgégés és az oláh megszállás vihara sodort el a kéklő gyergyói hegyek alól új állomáshelyére.

Székely Ambrus apja is csendőr volt, Nagymagyarország büszke kakastollas katonája, nem csoda tehát, hogy a fia is beleszerelmesedett a büszkén lengő kakastollba és hogy szívvel-lélekkel, becsülettel viselte, arra tanu volt a kis dunai község, amelynek apraja, nagyja úgy a szeretetbe fogadta régen porladó Székely Áron daliás fiát . . .

ségnek saját lakosságunk elleni fegyverhasználata csak a közrend és közbiztonság fenntartását, illetve helyreállítását célozza, amitől a megsemmisítésre való törekvés távol áll, a csendőrségnek sem egyesek, sem pedig tömegek ellen vívott harcában a katonai harcászati szabályok nem lehetnek teljesen mérvadók.

Mint hogy a csendőrségi fegyverhasználat nem irányul megsemmisítésre, a használandó fegyvert úgy kell megválasztani, hogy célunkat az egyén legkisebb sérelmével elérhessük s hogy azt csak az ellen a személy ellen alkalmazzuk, aki támad, ellenszegül, menekül, stb. Ezért kell a csendőrnek elsősorban a cél elérésére alkalmas enyhébb hatású fegyvert — szálfegyvert — használnia, s ezért kerülhet a sor a löfegyver használatára csak akkor, ha a szálfegyverrel a cél el nem érhető, annak használatára nincs idő, vagy azzal a távolság miatt az ellenfelet elérni nem lehet.

Vigyázni kell a csendőrnek arra is, hogy ártatlanok testi épségét és életét a fegyverhasználattal ne veszélyeztesse, több vágást vagy szúrást ne ejtsen és több lövést ne tegyen, mint amennyi feltétlenül szükséges. Ha több ellenszegülőről van szó, meg kell választania azt a személyt, aki ellen fegyverét használva, a többieket is aláveti akarátának, így pl. tömegellen-szegüléseknél a főkortések, izgatók és vezetők elleni fegyverhasználatnál.

Ha a csendőr valaki ellen fegyverét használta s ezzel annak ellenszegülését megtörte, azonnal beszünteti az erőszakos cselekményeket, sőt nemcsak szolgálati, hanem emberbaráti kötelességből is segítségére siet, első segélyben részesíti, orvosi kezeléséről gondoskodik, egyszóval mindent elkövet, hogy a kierőszakolt fegyverhasználatnak a sérülte káros következményeit a lehetőség szerint csökkentse.

Azaz, álljunk csak meg egy szóra.

Valami hiba mégis csak volt a kréta körül, mert bár az apró bogárhátú házakban lélekben megnyugodva hajtotta éjszakai nyugalomra fejét a község népe, ha a zsalugáteres ablakok alatt döngő lépéseivel elhaladt a portyázó útjáról hazatérő őrsparancsnok — nagy, mahomet ember volt ökigyelme —, mégis az egyik alvégi, ijedtszemű kis házban a jól ismert léptek hallatára ily szavakkal zavarta fel férjeurát ésdes szendergéséből Tóth Nagy Istvánné nénemasszony:

— „Hallod-é, István, már megint nem tud nyugodni a vadember!”

Mit csürjem-csavarjam a dolgot, bizony ellensége is volt Székely Ambrusnak a faluban, nem is egy, de sok, akikkel az egyébként vakmerő csendőr sem merte felvenni a harcot, mert nem karddal vagy más becsületes verekedő szerszámmal, de nyelvvel hadakozának...

— Vadember! — így hívták maguk között a Jutkák és Pannák, nemkülönben a sokszoknyájú asszonyné-mék Székely Ambrust, amióta egy fosztóknán Veréb Péterné ifjasszony — négy nagyreményű leányzó aggódó-szívű anyja — ilymódon kerítette a beszéd sorát:

— Vadember az, megmondom apertén, merthogy rá sem néz az asszonynépre, oszt' házasodni sem akar, pedig menyecske nélkül mégis csak árva kutya a férfiember!

Szó, ami szó, Székely Ambrus valóban nem szívelhette az asszonyokat, de még a leányzókat sem. Pedig hívták ide is, oda is, lakodalom, szüret vagy névnap nem igen eshetett meg nélküle s nagy dicsőségére volt például Balogh gazdúrannak, amikor elmondhatta vasárnapi, a község háza előtti tereferén, hogy „bizony, igen

Ezt a korlátok közé szorított fegyverhasználatot — bizonyos humánus szempontoktól eltekintve (genfi egyezmény) — a katonai harcászati szabályok nem ismerik. Ezek szerint az ellenség élő és anyagi erejét az összes rendelkezésre álló fegyverek és eszközök tökéletes kihasználásával, ártatlanokra vagy nem ártatlanokra tekintet nélkül meg kell semmisíteni. Az ellenséges sebesültek bekötözése és első segélyben részesítése is csak akkor lehetséges, ha ebből a harcászati helyzetre semmiféle hátrány nem származik.

A katonai harcászati szabályok kérlelhetségtelenséget követelnek azután is, miután az ellenség ellentállása már megtört, mert ekkor pusztító tüzellel kell üldöznie, a sikert ki kell aknáznia úgyannyira, hogy az végül is az ellenség megsemmisítését idézze elő, mert csak ez jelent teljes győzelmet.

Ezzel szemben a csendőrség az ellentállás megtörése után nem törekedhetik további megsemmisítésre, hanem az ellenfél üldözésének is legfeljebb csak az lehet a célja, hogy az ellenszegülők további ellentállásra való gyülekezését vagy szervezkedését megátolja.

A honvéd karhatalmaknak belső területen, saját lakosság elleni fellépése nagyjában a csendőrség fellépésére és fegyverhasználatára vonatkozó szabályok szerint történik; a katonai karhatalomnak is arra kell törekednie, hogy megelőző módon fellépve, a lakosság lehető kímélésével tartsa fenn, illetve állítsa helyre a rendet. Katonai fegyverhasználatnak általában csak azokban az esetekben van helye, amelyekben a csendőrség a Szut. 330. pont 1., 2. és 6. alpontjai alapján használja a fegyverét (A—15. „Szabályzat karhatalmi szolgálat ellátására a m. kir. honvédség számára”), azzal a különbséggel, hogy az A—15. szabályzat 7. §. utolsó bekezdése a katonai karhatalom parancsnokának

alkalmas névnapom vala; tudja-e kigyelmed, Márton bácsi, ott volt a tiszthelyettes úr is!”

Ez bizony így is volt, de Balogh uram harcias élet-párja is ott settenkedvén a tömegben, azt már nem merte elmondani, mit is mondott Székely Ambrus azon a bizonyos névnap mulatságon Balogh gazda tűzről pattant, feketeszemű leányának, a gazdag, sokkérőjű Balogh Vicának...

A vacsoránál történt ugyanis, hogy Vica leányzó, aki hiába vette fel a Pécsről drága pénzen hozott tulipiros selyemviganót, mert Székely Ambrus rá sem hederített, imígy támadt rá a mitsem sejtő tiszthelyettesre:

— Bizony, tiszthelyettes úr, maga is jobban tenné, ha másmilyen virágot is tűzne a kalapja mellé, akadna a faluban száz is kedvire való, ha nem mindig csak a tolvajnépek nyomát hajszolná!...

Elmosolyodott csodálkozva Székely Ambrus:

— Másmilyen virágot — lelke — úgy gondold? De hiszen van az én kalapom mellett olyan virág, a kakastoll, amelynél szebb nem igen nő még a jó Isten kertjében sem!

Egy pillanatra csend támadt erre a szóra a vidám kompániában és Vica úgy érezte, hogy a lelke is megszakadna, ha a büszke kakastoll mellett mégis csak elférne valahogy egy szerény, lehajtottfejű, szerelmes virág!...

Pedig nemsokára megtörtént ez is. Úgy látszik, a sors is az asszonyok pártjára állott, legalább is Veréb Péterné nénemasszony megesküszik reá, hogy a felsőbb hatalmak intézték úgy Székely Ambrus élete sorát, hogy ő is beleszedült egy könnyes-mosolygós asszonyi szempárba!...

módot ad arra, hogy a szétugrasztottak üldözését kímélet nélkül fogatosítsa, ami már megközelíti a megsemmisítésre való törekvés fogalmát.

Ehhez hasonló rendelkezést tartalmaz a Szut. 341. pont utolsó bekezdése, mely szerint: „A csendőrséget harcszerűen megtámadó, vagy annak ilyen módon ellenálló tömeg ellen a rendelkezésre álló harceszközöket a harcászati elvek szerint kell alkalmazni.” De az ezt megelőző bekezdésből, a Szut. 334. pont utolsó bekezdéséből, valamint a csendőrségnek a lakossághoz való általános viszonyából az következik, hogy a csendőrség az öt harcszerűen megtámadó, vagy neki ilymódon ellentálló tömeg ellen is csak addig alkalmazhatja a rendelkezésre álló harceszközöket a harcászati elvek szerint, amíg a rendzavarók, lázadók tettelesen ellentállanak, magukat meg nem adják, fegyverüket át nem nyújtják, vagy el nem hagyják, szóval, míg az ellentállással, vagy az ahhoz gyülekezéssel teljesen fel nem hagynak. Mihelyt azonban a lázongók a támadást abba hagyják, vagy az ellentállást beszüntetik, azaz mielőtt a fegyverhasználat elérte célját, a csendőr is köteles a további támadással felhagyni. Megsemmisítésre való törekvés a csendőrség részéről csak abban az egy esetben képzelhető el, amikor veszélyes és kiterjedt fegyveres lázongások a kivételes állapot (statárium) kihirdetésére vezetnek. Ilyenkor azonban a fegyverhasználat már nemcsak a lázongók támadásának, illetve ellentállásának megszüntetését célozza, hanem elretentő például is szolgál.

Az eddig kifejtetteket összefoglalva, a csendőrség fellépésének következő fokozatait különböztethetjük meg:

1. Mindent el kell követni, hogy rendzavarás ne forduljon elő (megelőzés).

2. Ha rendzavarás fordul elő, minden eszközzel oda kell hatni, hogy a csendőrség feladatát fegyverhasználat nélkül oldhassa meg.

3. Ha a fegyverhasználat elkerülhetetlen, először az enyhébb fegyvert, lehető kímélettel és csak azok ellen kell használni, akik arra személy szerint okot szolgáltatnak, illetve akiknek ártalmatlanná tételével (bujtogatók, főcinkosok, legveszedelmesebb ellenszegülők) a további zavargásnak elejét lehet venni. Ártatlanok életét a lehetőség szerint kímélni kell s az ellentállással felhagyott sebesülteket első — lehetően orvosi — segélyben kell részesíteni.

4. Felfegyverkezett és katonai módon fellépő tömegekkel szemben kíméletlen fegyverhasználat a teljes megadásig. A megadás után, illetve amikor a fegyverhasználat célját elérte, a sebesültek ápolásáról kell gondoskodni.

5. Kivételes állapot elrendelése esetén kíméletlen fegyverhasználat a fegyveres lázongások teljes megszüntetéséig, illetve a kivételes állapot megszüntetéséig. A lázongók sebesülteit azonban — ha ezt a helyzet megengedi — ilyenkor is ápolás alá kell venni.

Felmerülhet a kérdés, hogy vajjon előfordulhat-e, hogy a csendőrség az 5. pont alatt vázolt eljárást alkalmazza, figyelemmel arra, hogy az államhatalom a belrend helyreállítására a honvédséget is igénybe veheti s így oly túlerővel léphet fel, mely a törvényeknek fegyveres fellépés nélkül, vagy a fegyverek kíméletes alkalmazásával is érvényt szerezhet.

Hogy világosan lássunk, gondoljunk a megelőző cikkemben foglalt arra a megállapításra, hogy a kommunista fegyveres lázongások kitörése akkor a legvalószínűbb, amikor a honvédséget más feladatok kötik le. A körülöttünk áskálódó, a harcra jól felfegyverezett

Hiszen különös is volt az eset, az tagadhatatlan. Egy forró júniusi napon ugyanis — aratásra járt már az idő — Székely Ambrus fárasztó portyázásból tért haza a községgel szemben lévő szigetről. Szinte szakadt róla a verejték, amikor rálépett a kis hajó által vont kompra, amelyet roskadásig megtöltöttek a búzás szekerek és a munkából hazatérő aratók! . . .

Törékeny, szomorúszemű fiatal asszony állott mellette a komp karfájánál, akit Székely Ambrus csak látásból ismert, mert az asszony nemrég költözött a faluba. Egy háborúban elhalt bányatisztviselő özvegye volt, aki kislányával csendben, visszahúzódva élt az alvág egyik fehér házikójában.

A kis gyermeke — aranyszőkehajú, kékszemű csöppség — ott játszadozott most is az anyja mellett, hosszú fűzfavesszővel paskolva a Duna csillogó vízpartját.

— Adj' Isten, tiszthelyettes úr! — szólalt meg Székely Ambrus hátamögött egy hang, ebben a pillanatban megtántorodott a tiszthelyettes, mert súlyos terhével váratlanul megindult a komp. Egy szempillantás volt az egész; és dermedt sikoltás hasított bele az alkonyat csendjébe:

— Jaj, a gyermekem! — hallotta Székely Ambrus a mellette álló asszony kétségbeesett zokogását és amint odanézett, egy csöpp, szétterült kék ruhácskát látott úszni a komp mellett, olyan volt ez, mintha egy szétnyitott szárnyú kék pillangó repkedett volna az áradástól zavaros hullámok felett.

Az asszony egy pillanatra eszelős félelemmel nézett a vízre és már-már átvette magát a korlátot, amikor a tiszthelyettes mellette termett:

— Majd én! — mondta parancsolóan és az össze-

csuklott, törékeny asszonyi test mellé zuhanva hullott le a fegyver, a kalap, a blúz és Székely Ambrus már ott hasította iszonyú erővel a habokat, ahol éppen abban a pillanatban tűnt el a csöpp kék ruha vergődő lepkeszárnya . . .

— Mi Atyánk Isten — kezdte el egy halálravált arcú aratóasszony az imádságot és a didergő ajkak lassan mondták tovább-tovább, amíg csak egy örökkévalóság után fel nem bukkant a tiszthelyettes halálapadt arca a komp mögött, kezében messze kiemelve a gyermek újult testét . . .

És úszott a komp a bíborrávált alkonyatban s a gyermekét őrzöngve csókolgató anya mellett ott állott némán, lihegő mellel, messze elnézve a legyőzött hullámok felett a „vadember”! . . .

Kikötött a komp. Székely Ambrus fáradt, didergő mozdulattal indult a part felé. És amint ment, egyszerre szétnyílt az embergyűrű s az élet gondjától meghajtott fejeikről egyszerre lerepültek a kalapok . . .

És állott a tömeg, hajadonfővel, hangtalanul, amíg el nem nyelte Székely Ambrus alakját a Duna felett lassan elterülő köd . . . !

A tiszthelyettes fáradtan, szédelegve fordult be az örs kapuján!

Furcsa, soha nem érzett érzések, melegségek vívódtak a lelkében és mégis didergett a teste; — csodálatos, a kis fehérre meszelt szobába egyszerre csak beröppent egy kék pillangó, utána tíz, száz, azután eltűnt minden, csak két nagyanyit, könnyes, hálás asszonyi szem révődött az ágyra hanyatló tiszthelyettes elé . . . Jött a láz. Hanem Székely Ambrus nem hagyta magát legyűrni.

ellenségeink bármikor megtámadhatnak bennünket s az a pillanat; amikor a trianoni korlátok közé szorított honvédségünk teljes erejét a határok védelmére latba veti, sikerre reményt nyújtó alkalom lehet a kommunistáknak, hogy a hatalomnak fegyverrel való megszerzését megkíséreljék, vagy az ellenséggel összejátszva, az állam ellentállóképességét legyengítsék.

Ilyenkor nem lehet szó kíméletről, hanem tüzzel-vassal rögtön rendet kell teremteni!

Ennek az eshetőségnek elgondolása arra kell, hogy késztesen bennünket, hogy ezzel a kérdéssel komolyan és behatóan foglalkozzunk, mert a felkészületlenség végzetes következményeket vonhat maga után.

Ismételten hangsúlyozom azonban, hogy a csendőrség fegyverhasználata, a fentiekben körülírt kivételes esettől eltekintve, *nem az ellenszegülők vagy támadók megsemmisítésére, hanem arra irányul, hogy azok a törvények keretei közé kényszeríttessenek.* Ezt a minden csendőri beavatkozást döntően befolyásoló elvet további fejtegetéseimben úgy juttatom kifejezésre, hogy a katonai harcászatban szokásos „ellenség” megjelölés helyett a „lázdók” szót fogom használni.

Az ellenség elleni harcnak és a csendőrség lázdók elleni harcának elvei között a cél tekintetében mutatkozó lényegbeli különbséghez más körülmények is járulnak. Ilyenek: a lázdók birtokában lévő és a saját fegyverzet, felszerelés, általában a rendelkezésre álló harceszközök, kiképzés, erkölcsi erők, melyek a harc-eljárás alakulására döntő befolyást gyakorolnak.

A lázdók fegyverzete — főképp a kommunista csapatokra gondolok — a következő lehet: *szálfegyverek* közül kard, szurony s minden más eszköz, mely a testen enyhébb vagy súlyosabb sérülések előidézésére alkalmas, mint balta, fejsze, villa, kasza, ólmosbot, vas-

rúd, vasvégű bot, stb. A *lőfegyverek* minden faja: pisztoly, revolver, önműködő gyorstüzelő revolverek, vadászpuskák, ismétlőpuskák. *Kézigránátok*, bombák használatával is minden esetben számolni kell.

A lőfegyvereket vagy rejtve tartják, vagy pedig fegyvertartási engedéllyel vannak birtokukban s végül a fegyveres felkelés kezdetén az úgynevezett „Lefegyverző bizottságok” is szerezhethetnek fegyvereket. A szálfegyverek jórésze háziszerszám vagy egyszerű eszközökkel előállítható. A kézigránátokat rejtve tarthatják; megszereshetik, de a legtöbb kézigránátot maguk előállíthatják. Nem kell más hozzá, mint fémdoboz (konzervdoboz), robbanóanyag (dinamit, fekete lőpor, stb.), gyújtószerkezet, mely legegyszerűbben egy, a tölténygyutacsra ütődés alkalmával rácsapódó szegből áll. A tölténygyutacsra, dinamithoz a közforgalomban hozzá lehet jutni, utóbbit a bányákban robbantásokra általánosan használják, fekete lőport pedig házilag is elő lehet állítani. Az időzített kézigránátok időzítő szerkezetének elkészítéséhez pontosan gyártott, azonos hosszúság mellett egyenlő idő alatt eléggő gyújtósinór- anyagra van szükség.

Golyószórókhoz és géppuskákhoz is hozzájuthatnak, esetleg ezeket már nyugodt időben rejtve tárolva tarthatják. Lövegek megszerzése kevésbé valószínű s ha ezekkel rendelkeznének is, kétes, hogy lesz-e hozzá szakképzett kezelőszemélyzet s főként olyan szakember, aki a tüzér lőtechnikát ismeri s a lövegek teljesítőképeségét kiaknázni tudja. De a tüzérségnek lőszerrel való ellátása is nehezebb feladat, mint a puskák, golyószórók és géppuskák lőszerének pótlása.

Eddig még csak egy esetben fordult elő, hogy kommunisták ellen harcolóknak ellenséges repülőgépekkel is számolniuk kellett. Minthogy katonai

Pár nap múlva, egy esős, fáradt délután gyenge hangon, inkább csak magánban beszélve szólította meg Székely Ambrus a szobában rakosgató örsfőzőnőt . . .

— A gyerek, mi van a gyerekkel? — kérdezte aggodva és réveteg tekintete odavetődött az asztalra, ahol egy vázában egész rózsaező illatozott.

— Jobban van az is, a lelkem, de maga majdnem elpatkolt, ha vissza nem imádkozza a földre az az asszony! Mert itt volt ám nap-nap után — jött bele a beszédbe Panna néni —, a gyermek betegágya mellől futott ide és hozta ám a virágot, talán nem is maradt már egy szál sem a kertjében! . . .

— Itt volt . . . ma is? — kérdezte a tiszthelyettes és olyan furcsán zengett a hangja, hogy Panna néni csendesen elmosolyodék:

— Persze, hogy itt volt, kétszer is, oszt' amikor megmondtam, hogy már jobban van — az orvostól hallottam —, hát csak rámborult szegény lelkem és úgy zokogott, mint egy gyermek, pedig van is mit egy ilyen emberen siratni! . . .

Székely Ambrusnak nagy-nagy melegség szakadt a szívére:

— Mit tudja maga azt Panni néni — mondta csendesen —, talán a magamfajta vadember sincs köből! . . .

— No, azt már kötve hiszem — gondolta Panna néni, de azért mégis csak könnyes volt a szeme, amikor kifordult a szobából . . .

Egy vihart váró, forró nyári este Székely Ambrus éppen az alvégről igyekezett hazafelé, amikor az egyik

virágos udvarból félénk, alázatos hang állította meg útjában:

— Tiszthelyettes úr, ne menjen hát el házunk előtt, fjöjjon már be egy szóra, hiszen — látja — vihar kerekedik a Duna felől! . . .

A „vadember” megtorpant erre a szóra és csendesen, hangtalanul belépett a kiskapun.

A kis, törékeny asszony pirosragyúlt arccal ment eléje:

— Csakhogy meggyógyult már, tiszthelyettes úr, mennyit imádkoztam az életéért! . . .

— Tudom, éreztem — mondta egyszerűen Székely Ambrus és hirtelen felkapta a kis aranyzókehajú gyermeket, aki boldogan, tapsikolva szaladt eléje a kert rózsái közül . . .

— Csendőr bácsi, drága csendőr bácsi, de jó, hogy itt van! — csilingelt a szava és csöpp karjával átfonta a vadember nyakát . . .

A Duna felől már kavargott a vihar előszele és ők még mindig ott ültek a vén hársfa alatt.

— Vihar jön — mondta az asszony —, mindig csak vihar . . . az életemben is. — És remegett Székely Ambrus szava, amikor felelt reá:

— Hiszen le lehet győzni a vihart is, csak akarni kell, merni kell! . . .

— Hogyan? Fáradtan, gyenge asszonyszívvel, erőlen asszonykézzel?

— Nem . . . drága . . . talán . . . velem! . . .

Így történt, hogy Székely Ambrus mégis a kalapja mellé tűzte azt a bizonyos „másmilyen” rózsát.

repülőgépeink nincsenek, nálunk a kommunisták csak úgy juthatnak repülőgépekhez, ha azt valamely irántuk jóindulatú szomszédunk kommunistái nekik átengedik, ami elképzelhető.

A kerékpár ma már a legszegényebb néposztály körében is elterjedt közlekedési eszköz s így a kommunistáknak sok kerékpár fog rendelkezésükre állani, amellyel erőiket mozgékonyra tehetik. Ugyanezen célra minden elérhető kerékpárt, motorkerékpárt, személy- és tehergépkocsit, továbbá fogatot megkísérelnek kézrekeríteni.

Végeredményben igen mozgékony, szálfegyverekkel, lőfegyverekkel, kézigránáttal, golyószóróval és géppuskával felszerelt kommunista erővel lehet számolnunk.

Ha ezzel szembeállítjuk saját fegyverzetünket, sok, minél előbb pótolni valót látunk. Nincs kézigránátunk, golyószórónk és géppuskánk sem, pedig jelenlegi fegyverzetünkkel minden, a csendőrségre háruló feladatot megoldani nem lehet. *Kézigránatokra és géppuskákra, főként nagy áttűtő erejű nehéz géppuskákra — véleményem szerint — a csendőrségnek is elengedhetetlenül szüksége van.* A jobb fegyverzet feltétlenül emelné testületünk önbizalmát, ami pedig egy bekövetkező késhegyig menő belső harcban a sikernek el nem vitatható biztosítója.

A csendőrség mozgékonyságának fokozása is nagyon időszerű lenne már. Legalább a kerékpárokkal való ellátás lenne fokozatosan mielőbb megvalósítandó, talán a tömegrendszer útján.

A kommunista csapatok erkölcsi erőiről és kiképzéséről az előző cikkemben írtakból tiszta képet lehet alkotni. Hozzá kell fűznöm azonban: ne áltassuk magunkat azzal, hogy a kommunisták nálunk nem fognak katonailag megfelelően képzett vezetőkkel is rendelkezni. Trianon sokezernyi vérünk sorsát tette tönkre. Hogy ezek közül kit, hova vezet a balsors, sejtelmünk sem lehet róla!

A kiképzés hivatott a csendőrségnek alapot adni arra, hogy a legnehezebb helyzetekben is sikeresen megállhassa helyét. A csendőrség szétagolt elhelyezése folytán a tisztí elöljárók személyes befolyása és közvetlen vezetése nehezen érvényesülhet, holott erre a háború és forradalom utáni anyagias és zűrzavaros erkölcsi felfogású étellel állandóan érintkezésben lévő legénységünknek állandóan szüksége lenne. Ezért a hosszú időn át egyhuzamban tejesített, fárasztó közbiztonsági szolgálat esetleg előidézte fásultság ellen-súlyozása végett igen kívánatosnak látszik a csendőrség legénységét időszakonként tanfolyamokba vezényelni, mert tökéletesen fegyelmezett, a legnehezebb viszonyok közepette is kézben tartható, lelkes, üde és ütőképes erők csak így fognak rendelkezésükre állani.

Kétségtelen, hogy a nyomozóalakulatok, a közlekedési csendőrség és rádióállomások felállításával intézményünk fejlesztése rohamlépésekkel haladt előre, de ezek a csendőrségnek az örsökön szolgálatot teljesítő zömével való szoros együttműködésre lévén utalva, teljesítőképességük legnagyobb felhasználása csak akkor válik lehetővé, ha az örsökön közreműködő fél színvonalát is állandó emelkedő irányzatba hozzuk.

A mindennapi közbiztonsági szolgálat, karhatalmi követelmények és a csendőrség rugalmas — ha kell, elszánt — tettekrezségének állandó ébrentartása, nemkülönben fegyelmi szempontok egyaránt szükségessé teszik a járőrvezetői tanfolyamok mielőbbi felállítását. Az elsajátítandó tananyag terjedelmére figyelemmel, ezen tanfolyamoknak legalább 4—6 hõig kell tartaniok

s így tartós vezénylestről lévén szó, — szerény meggyõzõdésem szerint, — olyan minimális költségek merül-
nének fel, amelyek eltörpülnének a cél fontossága mellett.

A tanfolyamokban alkalom nyílik arra, hogy a kommunista szervezkedés veszedelmére a csendõr figyelmét — ennek jelentőségéhez mérten — ráterel-
jük, látókörét szélesítsük, ítélõképességét fejlesszük, a kommunizmus elleni védekezésre, de kérlelhetetlen le-
küzdésének módozataira is megtanítsuk. Ebben az esetben feltétlenül számíthatunk arra, hogy adott eset-
ben minden egyes csendõr nemcsak erkölcsileg, hanem harcászatiilag is mintaszerûen fogja a helyét megállani.

Témámat egy legközelebbi cikkemben folytatni fogom.

A tiszazugi tömegmérgezés.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(5. közlemény.)

Van Nagyréven egy csinos külsejű kis ház, udvara nyáron telisteli virággal. A kerítésen át nem lehet az udvarra belátni, mert a kerítést is vadszölõ, virág és sűrű lombzat díszíti.

Ebben a házban lakott Fazekas Gyuláné, a bába-asszony. A nagyréviak „Zsuzsa nénéje”.

Július 15-tõl, attól az idõponttól kezdve, ahogy a csendõrök Nagyrévre megérkeztek, ennek a háznak kapuja állandóan zárva volt. A virágok és lombok között — kívülrõl rejtve — kémlelt ki naphosszat az utcára a köz-ség-háza irányába egy vöröses, dült arcú asszonyfej. Fazekasné nézte, — nem jönnek-e háza felé a csendõrök? . . .

Két héttel előbb szabadon engedték Szolnokról. Most már tudta, hogy ha még egyszer elviszik, többet aligha látja viszont a házat és kertjét, amelybe csaknem annyi rózsafát ültetett, mint amennyi embernek az életét kioltotta.

Aggodalma nem volt alaptalan.

Július 19-én a reggeli órákban a járdán szorosan a kerítés mellett, feltűnt a kakastoll. Óvatosan jöttek, libasorban, — elõl Bartók örmester, utána Fricska csendõr, a kisbíró és még egy-két esküdt a község-házáról.

A kapuhoz értek. — Zárva.

Ugyanakkor egy sikoltás. — Jaj!

— Anyám, mit csinált? — Jaj!

Ebben a pillanatban már bent voltak a csendõrök az udvaron. — Késõn!

Fazekas Gyuláné, a tömegmérgezés főszereplõje, akkor vágódott hanyatt az udvaron, a hozzá intézett kérdésekre már csak hörgéssel válaszolt. Orvosért szalasztott Bartók örmester, de a helyszínére sietõ orvos már csak a beállott halált konstatálhatta.

Fazekas Gyuláné már napokkal előbb előkészített lúgköldatot ivott és magával vitt a sírba — csak a Mindenható tudja — milyen titkokat.

Július 20-án sok oldalra terjedõ tényvázlat kíséretében Szolnokra kísérték Pápai Lajosnét, Holyba Károlynét és Sebestyén Bálintnét. Az ugyancsak férjgyilkosság gyantúja alatt álló Pápai Jánosné nem kerülhetett közéjük, mert amikor a kisbíró érte ment, hogy kikérdezte-tése végett jöjjen a csendõrök elé, — Pápai Jánosné felakasztotta magát.

Amíg ezek az események Nagyréven lejátsozódtak, Tizsakürtõn is tovább folytak a nyomozások, az ügyész-

A szociáldemokraták szeptember 1-én az ország nagyobb városaiban tüntető sétát rendeztek. Komolyabb incidensek csak Budapesten fordultak elő: úgynevezett felelőtlen elemek ezt az alkalmat is zavargásra és rombolásra használták fel s a Városligetben és egyes mellékutakban komolyabb károkat okoztak. Dr. Klár Zoltán, székesfővárosi demokrata törvényhatósági bizottsági tag le akarta csillapítani a zavargókat, ennek azonban az volt az eredménye, hogy őt magát súlyos sebekkel kórházba szállították, autója pedig a képünkön látható sorsra jutott. Természetes, hogy a rendőrség és csendőrség ekkor már erélyesebben lépett fel s hamarosan rendet teremtett.

ség Nagyréven is megkezdte az exhumálásokat és röviddel az exhumálások után megérkeztek az első jelentések is a lefolytatott vegyvizsgálatok eredményéről. Az ezen cikkben idáig ismertetett esetekben a vegyvizsgálat eredménye kivétel nélkül pozitív volt. Megtalálták a mérget valamennyi kiemelt hullában és csaknem mindegyikben oly nagy mennyiségűt, hogy 8—10 ember életének kioltására is elegendő lett volna.

A leírásban idáig érve, felvetődik előttem a kérdés, vajjon kell-e, érdemes-e és kívánatos-e, hogy a többi mérgezési esettel is oly részletesen foglalkozzam, mint idáig a Madarász, Szabó, Holyba stb. ügyekkel? Úgy vélem, ez felesleges. Az esetek általában és az esetek felderítése is nagyon hasonlítanak egymásra és a csendőrszemponjtjából nyomozási tanulságok leszűrésére nem szolgáltatnak oly gazdag anyagot, mint azt az ember talán feltételezhetné. Ez azonban nem meglepő. Bűnjelek mindenütt hiányoztak, százkara rúgó kikérdezettek bemondásai részint terhelők, részint semlegesek vagy mentőek voltak, de egyetlen tanu nem akadt az egész bűnperben, akinek előadása kétségbevonhatatlan bizonyító erővel bírt volna. Az esetek több évesek voltak. Volt olyan is, amelyik ezelőtt 19 évvel történt. Hol lehet tizenkilenc év múlva megbízható tanut találni arra, hogy vajjon X. Y. a halála előtt hányt-e és hányszor és általában mily szimptomák előzték meg a halált?

Hogy ennek dacára, az esetek nagy részét sikerült teljesen tisztázni és a gyanúsítottak nagy százalékát töredelmes beismerő vallomásra bírni, az — a csendőrök érdeme.

Eltelkintve Bartók őrmesternek a már fentebb ismertetett, egyszerű, de valóban kitűnően bevált gondolatától, amikor Holybánét és Sebestyénnét a konyhába csukta és ő elbújt az ágy alá, a kikérdezéseknél igen helyes érzéssel megtalálták azt a hangot, modort és módszert, amely legalkalmasabbnak látszott a tényállás felderítésére. Általában az egész dolgot úgy kezelték, olyan könnyedén, mintha nem is főbenjáró bűncselekményről lenne szó, hanem valami csirkelopásról. Sikerült a gyanúsított asszonyok között oly hangulatot, oly lelki légkört teremteniök, hogy az asszonyoknak megoldódott a nyelvük és — beszéltek.

A három nagyrévi asszonynak, Holybánénak, Pápai-nénak és Sebestyénnének a szolnoki ügyészség fogházába történt átadása után néhány nap múlva Danielovics Zsigmond százados, szolnoki szárnyparancsnok, három őrsről vezényelt kísérgítő járőröket és most már Császár János tiszthelyettes, cibakházi őrsparancsnok vezetése alatt 9 csendőr nyomozott szakadatlanul a nagyrévi mérgezések ügyében.

Tekintettel arra, hogy az ezen időpontig foganatosított exhumálások pozitív leleteket eredményeztek, a szolnoki királyi ügyészség a beérkező névtelen levelek alapján csaknem kivétel nélkül elrendelte a további exhumálásokat.

A további nyomozások során az eljárás általában a következő volt:

Az ügyészség — amint egy névtelen levél beérkezett — a névtelen levelet nyomozás végett kiadta az őrsnek, egyidejűleg azonban, ha csak valami valószínűségét

is látta a feljelentés tartalma valódiságának, — nem várva a csendőri megállapításokra — elrendelte az exhumálást is.

A járőrök folytatták a nyomozást s azon esetekben, amikor alapos gyanu merült fel, hogy a levelekben foglaltak fedik a valóságot, — a gyanúsítottakat őrizetbe vették. A kikérdezések folyamán állandó érintkezést tartottak fenn a szolnoki ügyészséggel és az őrizetbe vett gyanúsítottakat akkor fogták el és adták át az ügyészségnek, ha azok a kikérdezések folyamán beismerő vallomást tettek, vagy ha a szolnoki ügyészség — a közben megejtett és pozitív eredménnyel végződő vegyvizsgálatok alapján — az elfogást és bekísérést elrendelte.

A három fentebb nevezett asszony után Beke Mihály-nét fogta el az egyik járőr, aki két napig tartó tagadás után beismerte, hogy férjét megmérgezte. Az arzent V. Takács Lajosnéét kapta, — attól a Takácsnéétől, aki első segítő társa volt Fazekasnénak az arzénkísérletek alkalmával s aki — amint tudjuk — hátgerincsorvadásban szenvedő férjét még 1910-ben megmérgezte.

A csendőri nyomozás megszakítás nélkül három hónapon át folyt Nagyréven és körülbelül ugyanannyi ideig Tiszakürtön. A vezényelt járőrök október hó végén vonultak be anyaörseikre. A nyomozás összesített eredményét az alábbi összevont keretben ismertetem:

1. *Pápai Lajos* 56 éves nagyrévi lakost felesége, *Pápai Lajosné* szül. Major Mária mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok alapján Pápai Lajos 1923-ban gutautés következtében halt meg. A nyomozás a cibakházi örsre érkezett névtelen levél alapján lett lefolytatva. A járőr a beismerő vallomást tett Pápainét július 20-án fogta el. Az exhumálást július 22-én hajtották végre. A vegyvizsgálat eredménye pozitív.

2. *Holyba Károly* 46 éves nagyrévi lakost 44 éves felesége, *Holyba Károlyné* szül. Zahár Rozália mérgezte meg *Sebestyén Báltinné* szül. Oláh Lidia 61 éves nagyrévi lakos felbujtására, aki a felbujtas, illetve biztatás, nemkülönben a mérge megszerzése révén anyagi előnyt akart szerezni. Az anyakönyvi adatok szerint Holyba Károly 1924-ben tüdővészben halt el. A nyomozás a tiszakürti örsre érkezett s a cibakházi örsnek átadott névtelen levél alapján lett lefolytatva. Mindkettőt július 20-án fogta el a járőr. Az exhumálás eredménye pozitív.

3. *Pápai Jánosné* a férjét mérgezte meg. Elfogása előtt öngyilkosságot követett el. Halála következtében az eljárást beszüntették.

4. *Fazekas Gyula* 68 éves nagyrévi lakost a felesége, *Fazekas Gyuláné* szül. Oláh Zsuzsanna mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint az 1928. év folyamán szívgyengeségben halt meg. A nyomozás az ügyészség felhívása alapján lett lefolytatva. Elfogása előtt nevezett öngyilkosságot követett el.

5. *Beke Mihály* 68 éves nagyrévi lakost felesége, *Beke Mihályné* szül. Székely Sára mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint agkori végegyengülésben halt meg. A nyomozás besugás alapján lett lefolytatva. Beismerő vallomása alapján augusztus 4-én fogta el a járőr. Exhumálás augusztus 5-én. Eredmény pozitív. Nevezett a mérget *V. Takács Lajosné* szül. Kis Rozáliától kapta.

6. *B. Takács Lajos* 55 éves nagyrévi lakost felesége, szül. *Takács Erzsébet* mérgezte meg. Az anyakönyv szerint nevezett halálát elmebaj okozta. Meghalt 1911-ben. A nyomozás besugás alapján lett lefolytatva. Gyanúsított tagadott. Szeptember hó folyamán az exhumálás pozitív leletet hozott, mire az ügyészség elrendelte nevezett elfogását.

7. *Lipka Pál* 65 éves nagyrévi lakost felesége, szül. *Szijj Julianna* mérgezte meg. A nyomozás az örsre érkezett névtelen levél alapján lett lefolytatva. A halál okaként az anyakönyvben rák van bejegyezve. Elfogásakor az exhumálás még nem történt meg. Nevezett a csendőri kikérdezéskor tagadásban volt.

9. *Kardos Mihály* 56 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Szendő Mária* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Kardos 1922-ben érlelmeszesedés következtében halt meg. A nyomozás az örsre érkezett névtelen levél alapján lett lefolytatva. Exhumálás eredménye pozitív. Elfogva augusztus 8-án.

10. *V. Takács Lajos* 54 éves nagyrévi lakost a felesége,

szül. *Kiss Rozália* mérgezte meg. A megmérgezett 1911-ben halt meg, az anyakönyvi adatok alapján hátgerincsorvadásban. A tettest augusztus 4-én fogta el a nyomozó járőr. A nyomozás névtelen levél alapján indult meg. A vegyvizsgálat lelete pozitív.

11. *Gyurkó Mihály* 66 éves rákosszentmihályi lakost volt felsége, jelenleg *Varga Lajosné* szül. Sülye Rozália nagyrévi lakos mérgezte meg. A sértett életben van, ő maga tette a jelentést az újkéskei örsre, ahonnan az örs a feljelentést az illetékes cibakházi örsnek továbbította. A mérge beadása az illetékes állítása szerint 1911-ben történt. A gyanúsított tagadott, terhelő adatok nem merültek fel, az eljárást az ügyészség beszüntette. A nyomozás adatai szerint Gyurkóné is Fazekas Gyulánétól kapta a mérget.

12. *Kardos Áronné* szül. Szilágyi Mária 68 éves nagyrévi asszonyt *Lipka Pálné* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Kardos Áronné 1912 szeptember 6-án aggkorban halálozott el. A nyomozás besugás alapján lett bevezetve. A gyanúsított a cselekményt beismerte. Augusztus 8-án lett elfogva. Az exhumálás eredménye pozitív. A megmérgezett öreg asszony *Lipka Pálnénál* volt gondozásban, azzal az egységgel, hogy halála után vagyonát a gondozás fejében *Lipka Pálné* fogja megkapni.

13. *Cser István* 83 éves nagyrévi lakost a menyé, *Cser Lajosné* szül. Kürti Anna mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Cser István aggkorban halt meg 1912-ben. A nyomozást besugás alapján vezették be. Gyanúsított tettét beismerte. Augusztus 15-én elfogták. Az exhumálás pozitív eredményt mutatott. A mérget gyanúsított *V. Takács Lajosné* től kapta.

14. *Pápai János* 76 éves nagyrévi lakost menyé, *Pápai Ferencné* szül. Maródi Zsuzsanna mérgezte meg. A megmérgezett az anyakönyvi adatok alapján 1913-ban halt meg aggkori végegyengülésben. A nyomozást besugás alapján folytatták le. A gyanúsított tettét beismerte. Augusztus 15-én fogta el a járőr. Az exhumálás eredménye pozitív. A mérget ez esetben is *V. Takács Lajosné* szolgáltatta.

15. *Virág Miklós* 38 éves mesterszállási lakost egy névtelen levélíró állítása szerint felesége, később *Ébner Gyuláné* szül. Máthé Ilona mérgezte meg. *Virág Miklós* 1913-ban halt meg. A gyanúsított tagadott és mert az exhumálás negatív eredménnyel végződött, az ügyészség az eljárást beszüntette. *Virág Miklós* mesterszállási községi főjegyző volt felesége 1925-ben *Ébner Gyula* volt nagyrévi főjegyzőhöz ment férjhez. *Ébner Gyula* 1928-ban meghalt. A nyomozás *Ébner Gyula* elhalálozásának körülményeire is kiterjedt, de gyanus adat nem merült fel.

16. *Csordás Bálint* 40 éves nagyrévi lakost felesége, szül. *Bózik Krisztina* mérgezte meg. Csordás az anyakönyvi adatok szerint 1914-ben halt meg vérhasban. A nyomozást az elhalt leányának, *Veisz Imrénének* a szolnoki kir. ügyészséghez intézett feljelentése alapján vezették be. Gyanúsított tagadott, az ügyészség nem látott elegendő alapot az eljárást megindítására, a körülmények arra engedtek következtetni, hogy a feljelentés bosszú műve s ezért az ügyészség a további eljárást beszüntette.

17. *Tálás Sándor* 54 éves nagyrévi lakost volt felesége, jelenleg *Murányi Zsigmondné* szül. *Pető Rozália* mérgezte meg. *Tálás Sándor* az anyakönyvi adatok szerint ismeretlen betegségben 1915-ben halt meg Tiszakürtön. A nyomozást besugás alapján folytatta le a cibakházi örs. Gyanúsított a tettét beismerte. Az exhumálás eredménye pozitív. Ő is *V. Takács Lajosné* től kapta a mérget.

18. *Sülye József* 65 éves nagyrévi lakost a leánya, *Balog Józsefné* szül. Sülye Mária mérgezte meg. Sülye József az anyakönyvi adatok szerint 1916-ban halt meg aggkorban. A nyomozást besugás alapján folytatták le. Az exhumálás eredménye pozitív. Gyanúsított egy járőr augusztus 20-án elfogta, de gyanúsított úgy a csendőri kikérdezéskor, valamint a vizsgálóbíró előtt tagadta a cselekményt. A nyomozás megállapításai szerint a mérget *V. Takács Lajosné* adta.

19. *Cser Jusztina* 3 napos leánygyermekét anyja, *Cser Lajosné* szül. Kürti Anna beleegyezésével *Fazekas Gyuláné* mérgezte meg. Az exhumálás eredménye itt is pozitív volt. Az apósgyilkosság miatt (lásd 13. szám) elfogott *Cser Lajosné* ezen tettét is beismerte.

20. *Jóljárt István* 25 éves nagyrévi lakost volt felesége, jelenleg *Vargha Gyuláné* szül. Sülye Mária mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Jóljárt István 1916-ban halt meg tüdővészben. A nyomozás besugás alapján lett lefolytatva. A gyanúsított a csendőri kikérdezés előtt a terhelő rótt cselekményt be-

Csendőrségi karhatalom érkezése a milléniumi emlékműhöz Budapesten, szeptember 1-én.

ismerte, később, amint látni fogjuk, a bíróság előtt a beismerő vallomást visszavonta. Augusztus 8-án fogták el. Az exhumálás pozitív eredménnyel járt.

21. *Papp Zsigmond* 39 éves nagyrévi lakost volt felesége, jelenleg *Somodi Bálintné* szül. Kovács Karolina mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint 1918-ban tüdővészben halt meg. A nyomozás besúgás alapján lett lefolytatva. Az ügyészség alapos gyanuok hiányában az eljárást beszüntette. Exhumálva nem lett.

22. *Beke Mihály* 66 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Székely Sára* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok alapján 1918-ban aggkorban halt meg. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. Gyanúsított beismerte a cselekményt. Augusztus 4-én fogták el. Az exhumálás eredménye pozitív.

23. *Major Ferenc* 84 éves nagyrévi lakost *Sebestyén Bálintné* szül. Oláh Lidia — kinél gondozásban volt — mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint 1919-ben aggkorban halt meg. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. A járőr megtette jelentését a kir. ügyészségnek, de beismerés és kellő terhelő bizonyítékok hiányában a gyanúsítottat szabadlábon hagyta. Az ügyészség az eljárást beszüntette. Exhumálást nem foganatosítottak.

24. *Farkas János* 39 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Győző Borbála* nagyrévi lakos mérgezte meg. Az anyakönyvi adatai szerint 1919-ben tüdővészben halt meg. A nyomozást az örs egy névtelen levél alapján folytatta le. Gyanúsított a terhére rótt cselekményt a nyomozás alkalmával tagadta, majd a megejtett és pozitív eredménnyel járó vegyvizsgálat után, amikor az ügyészség felhívására a nyomozó járőr elfogta, a cselekményt beismerte. A mérget Fazekas Gyulánétól kapta.

25. *Apró Jánosné* 62 éves nagyrévi lakost a fia, *Apró Sándor* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint 1919-ben halt meg aggkori végegyengülésben. A nyomozást az ügyészséghez küldött névtelen levél alapján folytatták le. A gyanúsított a cselekmény elkövetését tagadta, terhelő adatok nem voltak beszerezhetőek, az ügyészség az eljárást beszüntette.

26. *Major Bálint* 70 éves nagyrévi lakost a fia, *Bálint* mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1914-ben aggkorban halt meg. A nyomozást egy névtelen levél alapján folytatták le, amelyet a levélíró Danielovics százados szárny-

parancsnokhoz intézett. Bizonyítékok és beismerés hiányában az ügyészség az eljárást ez ügyben is beszüntette.

27. *Kovács Sándor* 23 éves nagyrévi lakost az anyja, jelenleg *Kardos Mihályné* szül. Szendi Mária mérgezte meg, aki férjét is meggyilkolta. (Lásd 9. szám alatt.) Az anyakönyvi adatok szerint Kovács Sándor 1919-ben tüdővész következtében halt meg. A nyomozást az örsre küldött névtelen levél alapján folytatták le. Úgy, mint férjének meggyilkolását, a gyanúsított ezen cselekmény elkövetését is beismerte. Az exhumálás ez esetben is pozitív eredménnyel végződött.

28. *Kókai László* 43 éves nagyrévi lakost a felesége, jelenleg *Köteles Istvánné* szül. Szabó Mária mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint 1919-ben gyomorhajban halt meg. Névtelen levél alapján folytatta le az örs a nyomozást. Az exhumálás eredménye pozitív volt. Augusztus 8-án fogta el a nyomozó járőr. A cselekmény elkövetését beismerte. A mérget Lipka Pálnétól, szül. Szijj Juliannától kapta.

29. *Szilágyi Róza* 7 éves nagyrévi leánygyermeket nagyapja, *Jóljárt Gerzson* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint a gyermek fejtfuszban halt meg 1920-ban. A nyomozást a gyermek anyja, Szilágyi Sándorné budapesti lakosnak az ügyészséghez intézett levele alapján folytatták le. Bizonyíték nem merült fel. Terhelő tanúk is hiányoztak. Az örs a jelentését az ügyészséghez megtette, az ügyészség a további eljárást beszüntette.

30. *Földvári Sándor* 59 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Kovács Mária* mérgezte meg leánya, Földvári Lidia segítségével. Az anyakönyvi adatok szerint 1920-ban gyomorhajban halt meg. A nyomozást besúgás alapján folytatta le az örs. A pozitív eredménnyel végződő vegyvizsgálat után az ügyészség felhívására Földvárínét és leányát az örs elfogta.

31. *Sülye Józsefné* 65 éves nagyrévi asszonyt a leánya, *Balog Józsefné* szül. Sülye Mária mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint a halál oka szívszélhűdés volt. Meghalt 1920-ban. A gyanúsított tagadásban elfogva. (Lásd 18. szám alatt is.)

32. *Rásó Lajos* 47 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Kiss Julianná* mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1920-ban halt meg tüdőgyulladásban. A nyomozást az örsre érkezett névtelen levél alapján folytatták le. Az ügyészség a további eljárást beszüntette.

33. *Takács Lajos* 38 éves nagyrévi lakost a felesége, jelenleg *Nagy Károlyné* szül. Pápai Eszter mérgezte meg. Az anyakönyvi adatai szerint 1920-ban tüdővész következtében halt meg. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. Gyanúsított a cselekményt beismerte, a nyomozó járőr augusztus 25-én elfogta. Az exhumálás eredménye pozitív volt. Gyanúsítottak V. Takács Lajosné adta a mérget.

34. *Zsiros György* 60—70 év közötti ókéskei lakost a sógorója, *Lipka Pálné* szül. Szijj Julianna mérgezte meg. Az anyakönyvi adatai ismeretlenek. Meghalt 1921-ben Ókésken. Az exhumálás eredménye pozitív volt. Gyanúsított a cselekményt beismerte. (Lásd 7. szám alatt is.)

35. *Ambrus Mihály* 78 éves nagyrévi lakost a felesége, *Varga Gyuláné*, volt *Jóljárt Istvánné* szül. Sülye Mária mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint 1921-ben halt meg akkoriban Az exhumálás negatív eredménnyel végződött. (Lásd 20. szám alatt is.)

36. *Zsiros Györgyné* 60—70 év közötti ókéskei lakost a testvére, *Lipka Pálné* mérgezte meg. (Lásd 34. szám alatt is.) Az anyakönyvi adatok ismeretlenek. Meghalt 1922-ben Ókésken. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. Gyanúsított a tettét beismerte. Az exhumálás eredménye pozitív.

37. *Dari Lászlóné* 64 éves nagyrévi lakost a leánya, *Földvári Károlyné* szül. Dari Julianna mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Dari Lászlóné agyszélhűdés következtében halt meg 1922-ben. Névtelen levél alapján indult meg a nyomozás. Elfogásakor a cselekményt tagadta. A később végrehajtott exhumálás pozitív eredményt hozott.

38. *Setét Bálint* 62 éves nagyrévi lakost a leánya, *Setét Eszter* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint Setét Bálintot 1922-ben szívszélhűdés érte. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. Az ügyészség a további eljárást beszüntette.

39. *Takács László* 73 éves nagyrévi lakost a menyé, *Takács Sándorné* szül. Szántó Eszter mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1922-ben agkori végegyengülésben halt el. A nyomozást besúgásra lett lefolytatva. Az exhumálás pozitív eredménye dacára a gyanúsított megmaradt tagadása mellett. Augusztus 8-án vizsgálati fogságba helyeztetett.

40. *Cser István* 3 napos nagyrévi csecsemőt anyja beleegyezésével *Fazekas Mária* (Fazekas Gyuláné leánya) mérgezte meg. Anyjával együtt (lásd 19. szám alatt is) vizsgálati fogságba helyeztetett. Cserné a cselekményt beismerte. Fazekas Mária tagadta.

41. *Setét László* 45 éves nagyrévi lakost a felesége, jelenleg *Kovács Imréné* szül. Székely Eszter mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint 1923-ban hashártyagyulladás következtében halt meg. Az örs névtelen levél alapján ejtette meg a nyomozást. Augusztus 8-án elfogta a tagadásban lévő gyanúsítottat, azonban az ügyészség néhány napos vizsgálati fogság után szabadlábra helyezte.

42. *Székely András* 44 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. Rásó Rozália mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok alapján 1923-ban gyomorbaiban halt meg. Gyanúsított a cselekményt tagadta, terhelő adatok hiányában az ügyészség az exhumálást nem rendelte el és a gyanúsítottat szabadlábra helyezte.

43. *Oláh Miklós* 52 éves nagyrévi lakost vadházasságban élő felesége, *Földvári Sándorné* szül. Kovács Mária mérgezte meg. Az anyakönyvi adatai szerint 1923-ban halt meg tüdővészben. Gyanúsított cselekményét tagadva, szeptember 7-én vizsgálati fogságba helyeztetett. (Lásd 30. szám alatt is.)

44. *Csabai Gyula* 44 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. Szabó Krisztina mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint 1923 októberben kimerüléses idült gyomor bélhurutban halt el. A nyomozást besúgás alapján folytatta le a csendőrijárőr. Augusztus 8-án fogták el. Elfogása alkalmával tagadta a cselekményt, később, az exhumálás után, mely pozitív eredménnyel végződött, a vizsgálóbíró előtt beismerő vallomást tett. A mérget Fazekas Gyulánétól kapta.

45. *Szabó István* 51 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Juhász Eszter* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatai szerint 1923-ban alkoholmérgezésben halt meg. A nyomozást az örsre érkezett levél alapján indították meg. A névtelen levélén kívül egyéb terhelő adatok nem merültek fel, a gyanúsított tagadott, az ügyészség a további eljárást beszüntette.

46. *Özvegy Ambrus Mihályné* 80 éves nagyrévi lakost az unokája felesége, *Varga Gyuláné*, volt *Jóljárt Istvánné* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint érelmeszesedés következtében halt meg az öreg asszony. A nyomozást besúgás alapján ejtette meg a járőr. (Lásd 20. és 35. szám alatt is.)

47. *Győző Lajos* 63 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Major Rozália* mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok szerint 1924-ben halt meg vesebajban. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. Az örs a vonatkozó jelentését augusztus 28-án tette meg a kir. ügyészségnek, de mert az elfogást indokló terhelő bizonyítékok hiányoztak, a gyanúsítottat szabadlábon hagyták. Szeptember 11-én exhumálták Győző Lajos holttestét. A vegyvizsgálat eredménye pozitív lett, mire az ügyészség felhívására az örs Győző Lajosné elfogta és az ügyészség fogházába szállította.

48. *Sülye Dénes* 61 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Takács Julianna* mérgezte meg. Az anyakönyv tanúsága szerint a megmérgezett 1924-ben halt meg vesebajban. A nyomozást az örsre érkezett névtelen levél alapján ejtették meg. Gyanúsított a cselekmény elkövetését tagadta, egyelőre szabadlábon hagyott, majd a pozitív eredménnyel végződött vegyvizsgálat után az ügyészség felhívására a csendőrs nevezettet elfogta.

49. *Major Bálintné* 74 éves nagyrévi lakost a fia, *Major Bálint* mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1924-ben agkorban hűnyt el. A nyomozást a szárnyparancsnoksághoz intézett névtelen levél alapján folytatta le az örs. Terhelő adat nem merült fel, a gyanúsított mindvégig tagadásban volt, az ügyészség az eljárást beszüntette.

50. *Földvári Károly* 43 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Dari Julianna* mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1924-ben elmebaj következtében halt el. A vegyvizsgálat pozitív leletet eredményezett. Augusztus 26-án fogták el a különben tagadásban lévő gyanúsítottat.

51. *Csabai Gábor* 71 éves nagyrévi lakost a felesége, szül. *Sáfrány Eszter* mérgezte meg. Az anyakönyv szerint agkorban halt meg 1924-ben. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. Az örs a gyanúsítottat szabadlábon hagyva, megtette a feljelentést, a vegyvizsgálat azonban negatív leletet adott, mire az ügyészség az eljárást beszüntette.

52. *Bukovenszki Jánosné* 63 éves nagyrévi lakost a menyé, *Bukovenszki Jánosné* szül. Farkas Julianna mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1924-ben gutautés következtében halt meg. A nyomozást az örsre érkezett névtelen levél alapján lett lefolytatva. Az ügyészség a további eljárást az ügyben beszüntette.

53. *Tóth László* 53 éves nagyrévi lakost vadházasságban élő felesége, *Földvári Károlyné* szül. Dari Julianna mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1926-ban gyomorfekély okozta halálát. A nyomozást besúgás alapján folytatta le az örs. Az exhumálás pozitív eredményt hozott. Tagadásban lévő gyanúsítottat augusztus 26-án fogta el a nyomozó járőr. (Lásd 37. és 50. szám alatt is.)

54. *Boros István* 69 éves nagyrévi lakost a rokon kötelék nélküli *Murányi Zsigmondné* szül. Pető Rozália mérgezte meg. (Lásd 17. szám alatt is.)

55. *Szörsszabó Lajosné* 78 éves nagyrévi lakost a sógorója, *Szél Józsefné* szül. Ipacs Julianna mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1926-ban agkori végegyengülésben halt el. A nyomozást besúgás alapján folytatták le. A tagadásban lévő gyanúsítottat az örs szabadlábon hagyta, a jelentést augusztus 27-én megtette, az exhumálást az ügyészség elrendelte, amelynek eredménye ismeretlen.

56. *Kiss Bálint* 61 éves nagyrévi lakost a testvére, V. *Takács Lajosné* szül. Kiss Rozália mérgezte meg. Az anyakönyv adatai szerint 1927-ben agyvérzés következtében halt meg. A nyomozást besúgás alapján folytatta le a járőr. (Lásd 10. szám alatt is.)

57. *Szabó József* 35 éves cibakházi lakost szolgálatadója, *Oláh Istvánné* szül. Márkus Margit mérgezte meg. Az anyakönyvi adatok alapján 1928-ban tüdőbajban halt meg. Az örs névtelen levél alapján vezette be a nyomozást. Konkrét bizonyíték nem merült fel, az ügyészség az eljárást beszüntette.

58. *Simon Ferenc* 78 éves nagyrévi lakos a menyé, *Simon Ferencné* szül. Suhari Nagy Erzsébet mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint 1927-ben halt meg agkori végegyengülés következtében. A nyomozást besúgás alapján vezették be, terhelő adat nem merült fel, az ügyészség az exhumálást mellőzte és az eljárást beszüntette.

59. *Barcza Mihály* 81 éves nagyrévi lakost a menyé, *Barcza Károlyné* szül. Sebestény Eszter mérgezte meg. Anyakönyvi adatai szerint a megmérgezett 1927-ben öngyilkosságot követett el. A nyomozást névtelen levél alapján folytatták le. A gyanu nem nyert beigazolást, az ügyészség az eljárást beszüntette.

(Folytatjuk.)

Páncélautó Budapesten, az Andrassy-úton, szeptember 1-én.

Egy főszolgabíró emlékeiből. Szándékos emberölés kísérlete vagy gyerekcsinny.

írta: R. O.

Egy reggel a járási székhely főjegyzője telefonon jelentette, hogy tegnap este G.-majornál belőttek Dr. O. M. ügyvéd csukott autójába, a golyó átütötte az üvegablakot, de az ügyvédet nem találta, mert az elől ült a soffőr mellett. Távbeszélőn megkérdeztem az örsöt, amely megerősítette a hírt és jelentette, hogy egy járőr még az éjjel megindította a nyomozást, de a sötétben nem tudott eredményt elérni. Most készülnek újból kimenni a helyszínére. Mivel egyrészt szigorú, bizalmas rendeletek kívánják nemzetközi okokból is az autók elleni merényletek erélyes üldözését, másrészt tudtam, hogy az ügyvédnek sok ellensége van, sőt a földreformmal kapcsolatban is gyűlöletes egyesek előtt, továbbá mostanában kellemetlen bűnügyekbe is bele van keverve, személyesen kívántam érdeklődni a nyomozás iránt, azért az örsparancsnok helyettesének vezetése alatt járó járőrrel autón kimentem a tett színhelyére.

Nagyon megnehezítette a nyomozás megkezdését az a körülmény, hogy a sértett a megsérült kocsival korán reggel a megye székhelyére távozott, de visszaérkezését nem lehetett tétlenül bevárni és így a tényállást illetőleg a második csendőr előadására voltam utalva, aki az éjjeli

nyomozásnál a járőr vezetője volt. Mielőtt elindultunk volna, tudni kívántam, hol és milyen ügyben járt az ügyvéd tegnap délután. Az irodában csak a gépirónó volt, aki annyit tudott mondani, hogy principálisa Sz. községben volt, ahol egy R. falubeli emberrel volt találkozója. Hogy mily ügyben, azt állítólag nem tudta.

A helyszínre érkezve az őrmester elmondta, hogy sértett hogyan adta elő az esetet és ő mit nyomozott ki. Nekem feltűnő volt, hogy előadása szerint a golyó átütötte az ablakot, de azután nyoma veszett s megtalálható nem volt, noha a szemközti ablak zárva volt. Ő ezt úgy magyarázta, hogy a golyó az ablak átütése után kifelé visszapattant, ami természetesen fizikai lehetetlenség. A járőr éjjel megállapította, hogy a közvetlen közelben fekvő cselédház három családból álló lakói közül a kérdéses időben Sz. J. béreslegény volt kint, aki látta az autólámpák fényét, de lövést nem hallott. Csodálatosképpen ezt a legényt, bár éjjel megmondták a csendőrök, hogy reggel folytatják a nyomozást, a birtokos reggel egy levéllel egy másik gazdaságba küldte. Nekem ez gyanús volt, mert ez a revolver eltüntetése céljából is történhetett. Hozzá kell tenni, hogy e puszta határából is nagy részt vettek el a földbirtokrendezés során és — mint említettem — a panaszos e téren jelentékeny szerepet játszott. Mégsem gondoltam egyelőre arra, hogy az előkelő családból származó földbirtokost kikérdezzem, csak akkor, mikor láttam, hogy előállítják a motorkerékpárját, tehát el

akar utazni. Mert mégis csodálatos, hogy az alapos nyomozás megkezdése előtt elmegy a sértett, a sérült gépkocsi és a gyanúsítottat gazdája elküldi, azután ő maga is elutazni kíván. Erre már magam elé hívtam a major urát és megkérdeztem tőle, miért küldte el épp a gyanúsítottat a levéllel, akire a nyomozásnál szükség van. Kiderült, hogy ő csak a gazdának adta át a levelet és rábízta a küldönc kiválasztását. Ezt a gazda is megerősítette. Megkérdeztem véleményét a tettesre vonatkozólag, mire ő kijelentette, hogy a gyanúsítottnak semmi oka sem lehetett az ügyvédet megölni. „Kivéve, ha felbérelték!” — jegyeztem meg erre, de csodálkozó arcvonásai-ból rögtön láttam, hogy erre nem lehet gondolni. Az ő véleménye szerint nem pusztabeli, hanem idegen ember lőtt az autóra és csak azért állt a cselédház mellé, hogy helytelen irányba terelje a nyomozást. Ezekután elbocsátottam és ő Budapestre utazott, önként felajánlva, hogy szükség esetén két-három óra alatt rendelkezésre áll.

Eltávozása után egyszerre két irányban folytattuk a nyomozást. A cselédház összes lakóit összehívtam és megmagyaráztam nekik, ha nem mondják meg, kinek van pisztolya a lakók közül, kénytelen leszek az egész épületben házkutatást tartani, aminek a kellemetlenségeit az ártatlanok is viselni fogják. Elmondtam nekik, hogy nemcsak a szobákat, hanem a padlást, pincét, ólat, farakást is felforgatjuk. Mindettől megmenekülhetnek, mert ily szoros együttélés mellett biztosan tudják, kinek van lőfegyvere. Megmaradtak a mellett, hogy senkinek sincs. Erre csak úgy felületes körületekintés keretében a következő gyanus dolgok ügyében hívtam fel nyomozásra a járőrt: a favágóhelyen két nagy terméskő van, melyeket csakis a közeli országútról lophattak. Az ólak mellett egy döglött tyúk fekszik elátsatlanul. A szemétdombon gyulékony szalmára friss hamu van öntve, melyben könnyen lappanghatott parázs és így tüzet okozhatott. A gazda ebben igazat adott nekem és elszólta magát, hogy a közelmúltban is leégett a szemétrakás tőszomszédságában álló cigánygunyhó. Nyomban felhívtam a járőr figyelmét arra, hogy a gazda ezen tüzesetet nem jelentette be.

Ezen eljárásom hatása csakhamar mutatkozott, mert hosszas tanakodás után kilépett a cselédek csoportjából a gyanúsított anyja és elmondta, hogy Sz. I. legénynek van revolvere. Ez, sajnos, nem volt kéznél, mert elküldtem a levelet vivő küldönc után, hogy hívja vissza.

Míg a járőr úgy Sz. J. tegnap esti viselkedésére, mint Sz. I. fegyvere ügyében egyenként kikérdezte a ház lakóit, én autón elmentem Sz. községbe, hogy megállapítsam, kivel, mily ügyben, hol és mikor tárgyalt dr. O. M. Bár a telefonálás nem a községházáról és nem R. község elöljárósága útján történt, mégis két órán belül kiderítettem a következőket: H. L. okirathamítás miatt feljelentést tett az ügyvéd ellen, mely ügyben ma van a tárgyalás a törvényszéken. Dr. O. M. azért hívta a feljelentőt Sz. községbe találkozóra, mert a rossz út miatt hozzá nem tudott elmenni, pedig sürgős volt a megbeszélés, mert a feljelentés visszavonása volt a cél. Izgatottan tárgyaltak telefonon, de az ügyvéd nyolc óráig hiába várta ellenfelét, aki a beszerzett adatok szerint esküdt el-lensége is volt, tehát fel lehetett tételezni, hogy a merényletet elkövette.

Ezen adatok birtokában visszamentem G. majorba, ahol a járőr időközben megtalálta a pisztolyt. A befűtött kályha csövében volt elrejtve; de a két legény még mindig nem érkezett vissza.

Ezalatt hazaérkezett dr. O. M. és telefonon autójával együtt helyszíni szemlére idéztem. Mikor megláttam a

kocsi betört ablakát, mindjárt kétségesnek találtam, hogy lőfegyver lövedéke ütötte át, mert a törés formája ennek ellene szólt. Azonkívül a kocsi belsejében kárt kellett volna tennie a golyónak. Dr. O. M. azonban megmaradt azon állítása mellett, hogy látta a torkolattüzet és hallotta a dörrést. A soffőr vizont nem látott fényt és csupán „csattanást” hallott.

Erre váratlan fordulat állt be: megjött és jelentkezett Sz. J., azzal, hogy beismerő vallomást kíván tenni. Elmondta, hogy tegnap este 8 órakor fáért kiment az udvarra és vele kiment a kutya. Ugyanakkor autó jött Sz. felől, a kutya leszaladt az útra és ugatta a kocsit, ő pedig elővette zsebéből gumipuskáját és egy kavicsal a kutyára lőtt, miközben rémülve vette észre, hogy véletlenül az autó ablakát törte be. Félelmében elszaladt és a gumipuskát két darabban eldobta a szántáson, ahol útmutatása mellett meg is találtuk.

A sértett ennek dacára ragaszkodott eredeti előadásához és azt állította, hogy a gyanúsított csak leplezni akar egy bűncselekményt, tudva, hogy mint fiatalkorúnak és vagyontalannak komoly baja nem történhetik. Tudtuk, hogy a fiú igazat mond, de meg kellett győznünk az ügyvédet arról, hogy a legjobb esetben érzéki csalódás áldozata lett. E célból próbálövést végeztünk az autó ablakára gumipuskával és revolverrel, de a sértettet nem tudtuk meggyőzni. Arra is gondoltam, hogy a gumipuskalövessel egyidőben egy másik gyerek cigarettára gyújtott, de a tettes ezt is határozottan cáfolta.

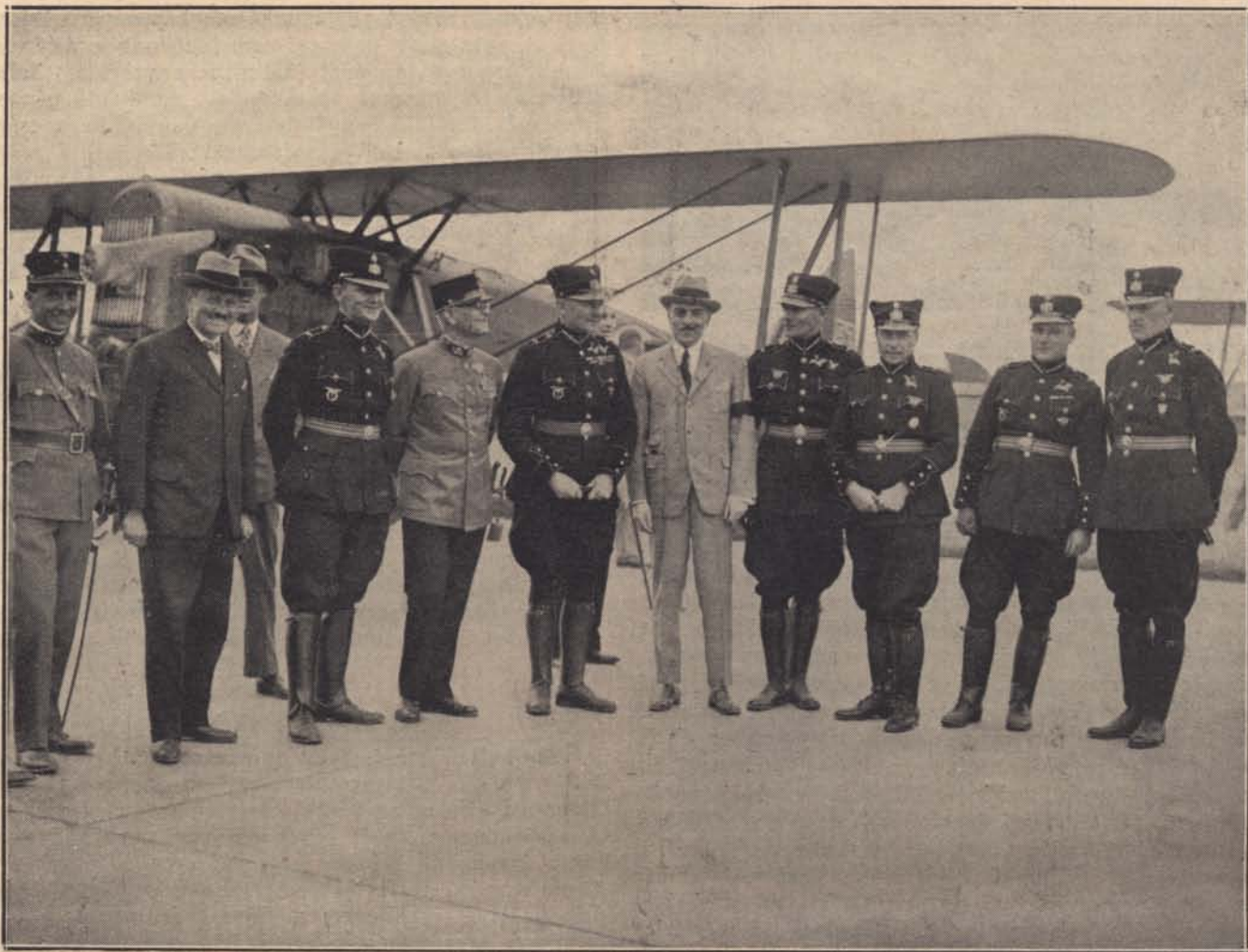
Nem volt tehát egészen elosztatva az ügyvéd haragosaival kapcsolatos gyanu és épp a kellő pillanatban érkezett egy új járőr, melyet a nyomozást vezető tiszthelyettes R. faluba küldött, ahol a másodrendű gyanúsított teljes alibit igazolt.

Végre megjött Sz. I. is, aki azt hitte, hogy a csendőrök már hazamentek, ezt várva késett ily sokáig. Beismerte, hogy a forgópisztoly az övé, de nem lőtt vele, hanem csak azért dugta el, mert sejtette, hogy házkutatás lesz. Ezzel kapcsolatban több büntetendő cselekményt derített ki a nyomozás: 1. a fegyvert engedély nélkül tartotta és vásárolta; 2. az eladó vásárlási engedély nélkül bocsátotta áruba; 3. akitől ő szerezte, az lopta a revolvert. A házkutatás alkalmával azonkívül egy koldus-szegény cselédnél oly műszert találtak, melyre semmi szüksége nem volt, vagyis nyilván lopás útján szerezte.

A hat óra hosszat tartó nyomozás tehát ennyi eredménnyel járt: nem szándékos emberölés kísérletéről, hanem csupán fiatalkorú által elkövetett jelentéktelen vagyongorogásról van szó, melynek kára biztosítás folytán megtérül. Engedély nélkül vásárolt és tartott lőfegyvert találtunk, mely lopásból eredt és amellyel a terhelt vadászati kihágást is követett el. Lopásból látszottak származni az országúti kövek és a talált műszer, közegészségügyi kihágást képez a döglött tyúknak el nem ásása, tűzrendészeti szempontból pedig kifogásolandó a friss hamu kiöntése a szeles időben és a tüzeset eltitkolása.

Meg kell még említeni, hogy a tett próbálövés szerint a fiatalkorú tettes kitérő lövőnek bizonyult, tehát nem valószínű azon előadása, hogy a földön futó kutya helyett két méterrel magasabban az ablak felső szélét találta, minek folytán, ha hátul ült volna az ügyvéd, a kocsi-ban talált üvegszilánkok könnyen a szemét sérthették volna meg.

A fő tanulság azonban az, hogy a feljelentő előadását nem szabad készpénznek elfogadni, még ha intelligens, sőt jogvégeztet egyén is.

Szeptember 4-én lett repülőtisztek érkeztek Budapestre, másnap Belgrád felé folytatták európai körrepülésüket.

Semlegesség.

Kis államok eddig semlegességgel védekeztek a fel-falatás ellen. Svájc, Belgium, Hollandia, Dánia stb. csakis annak köszönhetően életben maradásukat, hogy a nagyobb hatalmak nem engedték másnak a jó falatot, ha már maguk nem kaphatták be. Az ilymódon semlegesnek nyilvánított kis államok a semlegesség védelme alatt mind szebben felvirágoztak, mert nem kellett többlet költeniök a hadikészülődésekre, mint amennyit az állam belső rendjének fenntartása megkívánt.

A nagy háború megváltoztatta a semlegesség fogalmát, — a gyors szállítóeszközök és légi haderők fejlődése pedig lehetetlenné teszi a semlegességet. A jövő háború harctere nem fog egyes államokra, de még csak egyes földrészekre sem szorítkozni, hanem tényleg az egész világra ki fog terjedni, vagy legalább is terjedhetni. Valóban semleges tehát nem maradhat egy állam sem, még legjobb akarata mellett sem, mert a háború át fog rajta gázolni. A jövő nagy háborúban — ha ugyan rákerül a sor — Magyarország époly kevésbé maradhat semleges, akár a többi lefegyverzett vagy semlegesnek nyilvánított állam.

Belgium semlegességét a háború előtt az összes európai nagyhatalmak — tehát Németország is — garantálták. Ugyanaz a Németország, amely Schlieffen tábornok lángeszű terve szerint ugyanakkor Belgium semlegességének megsértésére készült, — mert ez volt a sikernek egyedüli lehetősége.

Most a kis és lefegyverzett Ausztria látszik Belgium szerepére ítélve. Egy — mondjuk nem lehetetlen — olasz—jugoszláv összetűzés esetén az olaszoknak, ha győzni akarnak, nem marad egyéb hátra, mint Karintian átnyomulni, vagyis Ausztria semlegességét megsérteni, mert a jelenlegi közös olasz—szlovén határ (90 km) nagy hadműveletekre túlrövid. Egy jövő háborúban tehát sok függ attól, hogy Ausztria miképpen fog semlegességének megsértésére reagálni. Belgium drágán fizette meg az ellenállást, Ausztria tehát alig fog hasonló szerepre vállalkozni; viszont szuverénítésének megsértését egy állam sem fogja szívesen tűrni.

Úgy Itália, mint Jugoszlávia és vele a kisántánt érdeke tehát odairányul, hogy Ausztria jóindulatát magának megnyerje. Így magyarázható a cseh iparkodás, Ausztriát a kisántánthoz való csatlakozásra bírni és — amikor ez nem sikerült — Karintia honvédelmi tervezetének ellopátása cseh kémek által, mert a kisántánt természetesen nagyon kíváncsi arra, hogy mit fog Ausztria tenni egy olasz—jugoszláv konfliktus esetén.

Miután minden államnak vannak szomszédai és azoknak mások és mások az érdekei, világos, hogy minden állam ki van téve egy háború lehetőségének, aminek viszont az a természetes következménye, hogy minden államnak oly jól kell készülnie a háborúra, ahogyan csak tud, mert az önvédelem jogát soha senkitől sem lehet megtagadni.

Rheuma, zsába, köszvény.

A rheuma vagy csúz, valóságos átka az emberiségnek, mert hihetetlen mértékben el van terjedve. A már leírt két igazi népbetegség: a vérhaj és a tüdővész után, mint harmadik legelterjedtebb baj, mindjárt a csúz következik. Szinte alig van ember, aki hosszabb vagy rövidebb ideig kinzó csúzos fájdalomban nem szenvedett volna. Különösen, mint majd hallani fogjuk, az öregkor leggyakoribb betegsége. Különösen súlyosbítja a bajt ama tény, hogy aki megkapta, az hosszú hónapokig, évekig, esetleg egészen a sírig nem tud tőle megszabadulni. Időnként ugyan, pl. a nyári hónapokban javul a beteg állapota, de már az őszi esős idők beálltával újra visszatérnek az annyi ember életét elkeserítő csúzos fájdalomban. Az állandó rheumában szenvedő ember többnyire félig-meddig rokkantnak tekinthető, mert a testi és szellemi munka végzésében bénítólag hat, aláássa az idegrendszert. Mindent egybevetve, a nagyfokú rheumában szenvedő ember nemcsak önmagának, a környezetének, de a betegsegélyző pénztárak révén az államnak is terhére lesz.

Különösen az ipari munkásság az a népréteg, amelynek tagjai majnem mind rheumásak. A csúzos betegek egyrészt a táppénzek kifizetésével minden országban nagyon megterhelik a munkásbiztosító intézetet. Másrészt pedig ugyanezen okból igen nagy a munkaveszteség is, ami viszont az anyagi helyzet romlására, a nagy szegénységre vezet. Mindezek a körülmények már oda vezettek, hogy 1925-ben egyik hollandiai híres orvos (Van Breemen) javaslatára megszervezték az egész Európára kiterjedő „Nemzetközi Rheuma Egyesületet”, amely egyesületnek Magyarországon is megvan a maga fiókjá. Tehát ma már nemcsak a vérhaj, a tuberkulózis, hanem a rheuma ellen is közös, egyöntetű eljárással igyekeznek védekezni az emberiség.

1925 óta minden országban pontos statisztikák készülnek a rheumában szenvedő emberekről. Természetesen csak a súlyosabb, a kórházakban és a fürdőkben kezelt egyénekről. De mennyi embernek nincs sem ideje, sem módja arra, hogy kínzó csúzával orvoshoz forduljon, avagy fürdőbe járjon! Tehát az alábbi számok csak megközelítőleg fejezik ki a csúzban szenvedők számát. Egész Európában a legtöbb csúzban szenvedő ember angol. Az angolok után a svédek, a norvégok, majd a hollandok következnek. Tehát a csúz leginkább az északi nedves, ködös, a napsütésben szűkölködő államokban van elterjedve.

Angliából vannak erre nézve legpontosabb adatok. Csak a biztosított munkásokról van itt szó. Angliában a beteg munkások közül minden hatodik a rheuma miatt nem tudott dolgozni. A csúzos beteg munkások

közt egynegyedrészt a munkású, háromnegyedrészt a férfi. A csúz miatt dolgozni nem tudóknak egy év alatt 56 millió pengő táppénzt (kétmillió angol font) kellett kifizetni. Ugyanakkor az elvesztett munkaidő pénzben kifejezve 84 millió pengőt tett ki. Vagyis, ha a csúzos betegek dolgozni tudtak volna, akkor 84 millió pengőt kerestek volna. Százalékokban kifejezve Angliában 27.5%-a, Svédországban, Norvégiában és Hollandiában 17%-a, Dániában 14%-a, Magyarországon 9%-a az összes betegeknek súlyos rheumában szenved. Újlag felemlítem, hogy csak azon csúzban szenvedőkről van itt szó, akik kórházban, gyógyfürdőben kezeltek magukat.

Nem szabad azonban azt hinni, hogy a rheuma csak a hideg, nedves országokban fordul elő, mert a meleg déli országokban is található, csak sokkal kisebb mértékben. Nemcsak az emberek, hanem az állatok is megkaphatják a csúzt, de rendszeren csak azok az állatok, amelyek istállóban, ketrecekben, állatkertekben, szőlőfogságban szenvednek. Leginkább a kutyák, lovak, szarvasmarhák és a birkák szokták a rheumát megkapni. Hogy a szabad természethez szokott és az állatkerti ketrecekbe szorított ragadozók (oroszlán, tigris, stb.) sokat szenvednek csúzos fájdalomtól, az magától értetődik.

Mi okozza a rheumát?

Be kell ismerni, hogy az orvostudomány még nem tudja ma sem határozottan, hogy mi okozza a rheumát. Másrészt viszont az biztos, hogy a rheuma, a csúz nem fertőzőbetegség, tehát egyik emberről nem tud a másikra átragadni. Sokszor halljuk, hogy pl. egyik csúzban szenvedő (férfi teljesen egészséges leányt vett el feleségül és csakhamar a feleség is csúzos lett. Itt nem úgy ragadt át a betegség, hanem a feleség is arra a helyre (nedves, ködös vidék; nedves lakás stb.) került, ahol a férje rheumát kapott. Ugyanezen okból kapták meg a betegséget a feleség és a hozzátartozók is.

A rheumatizmus, röviden rheuma szó: elfolyást jelent. A régiek ugyanis azt hitték, hogy azokat a kínzó, ide-oda szaladgáló fájdalomban a testünkben ide-oda folyó folyadék, valami maró nedv okozza. A régiek szerint tehát csípő-maró folyadék ömlik szét a kezekben, lábokban, a vállakban és ez a csípő folyadék okozná a szaggatásokat. Tény, hogy ma sem igen tudunk többet mondani a rheuma okáról, bár folyadékáramlásról természetesen szó sincs.

Amikor a bacillusokat felfedezték, mindenki azt hitte, hogy ezt a betegséget is bacillus okozza. De ez sem bizonyult valósnak. Néha genyes mandulagyulladás, genyes foggyökérgyulladás okozza az akut, heveny rheumát. Mindenki tudja, a legtöbb ember saját magán tapasztalta, hogy a rheumát majdnem mindig a meghűlés idézi elő. Akik az időjárás viszontagságainak ki vannak téve, akik nedves lakásokban laknak, akik féloldalukkal állandóan ablaknál ülnek, akik nedves ruhájukat a testükön szárítják meg, azok igen könnyen megkapják a csúzt. Érdekes dolog, hogy nedves házakban a földszinti lakókat éri el elsősorban ez a baj. Foglalkozás szerint a mozdonyvezetőknek 80 százaléka, a kalauzok 50 százaléka, a téglagyári munkások és bányászok 40 százaléka rheumás. Hogy az angoloknál olyan nagyon el van terjedve a csúz, annak a hideg, nedves időjárásnak kívül még a sok hús, főleg a sok félig nyers hús evése az oka.

Izomcsúz. Izületi csúz.

A rheuma, a csúz elnevezés alatt sok mindenféle fájdalmas betegséget értenek. A valóságban a rheuma nem más, mint az izmoknak, az ízületeknek és az idegeknek régen tartó és állandóan hol jobban, hol erősebben fellépő gyulladási állapota, amely szaggató, zsidongó, ideoda szaladgáló, igen kínzó fájdalmakat okoz, amely fájdalmak különösen az időjárás változásai alkalmával, sőt már egy-két nappal előbb is, különösen hevenyen szoktak fellépni.

Leggyakoribb a csúz az izmokban, különösen a vállak, a lábak, a csípők izmaiban. A keresztcsonttáji igen kínos zsába, az úgynevezett „Hexenschuss”, mindenki előtt ismeretes. Még a legerősebb ember is zsák módjára kénytelen ilyenkor feküdni. Ha nem kezelik, ebből támadhat leterjedés útján a súlyos idegzsába, az ischias. Izomcsúznál az izmokban és az inakban itt-ott keményebb csomók keletkeznek, amelyek nyomásra fájdalmasak. Ezeket a csomókat masszázssal teljesen el lehet tüntetni. Ahogy a csomók kisebbednek, ugyanolyan mértékben szűnik a fájdalom is. Az elmasszírozott csomók nem egyebek, mint a gyulladás okozta beszűrődések, izzadmányok.

Az ízület csúz már sokkal súlyosabb, mint az izomcsúz. Rendesen már előző heveny ízület csúz elmulta után lép fel. Az ízület kiszárad, hiányzik belőle a forgók olaja, a nyálka. Ezért a csontvégek lekopnak, ledörzsölődnek, mintegy kirágódnak. A porc gödrös lesz, sőt el is tűnik. Az ilyen száraz forgók valósággal zörögnek, olyan hangot adnak a mozgatáskor, mintha két száraz bőrt dörzsölgetnének össze, sőt súlyos esetben valóságos csirkorgás hallatszik a forgókból, akárcsak meg nem kent székérkerekéknél. Az állapot egyre súlyosabb lesz. A kezek, vagy lábak ujjai, a térdek stb. elgörbülnek, kifordulnak, megmerevednek s a beteg nem tudja a beteg részt mozgatni: lassan teljesen nyomorult bénaságban fekvésre lesz kárhozzátva.

Az idegzsábák.

Az idegzsába sem más, mint az ideg régi, állandó gyulladása, tehát az idegeknek a csúza. Jellemző a fájdalmakra, hogy mindig ugyanazon a területen lépnek fel, vagyis a beteg ideg lefutási vonalában az általa ellátott területen. Az idegzsába néha olyan borzalmas fájdalmakkal jár, hogy a beteget az öngyilkosságba kergeti, vagy súlyos morfinistává teszi. Különösen az arcideg- és az ülőidegzsába okoz elviselhetetlen fájdalmakat, következményes állandó álmatlanságot és teljes idegkimerülést. Az epekökőlika, az agyhártyagyulladás, a vesekőkőlika, a szívasztma, az arc- és ülőidegzsába azok a betegségek, amelyek orvosi segítség nélkül öngyilkosságba kergetik a beteget a borzalmas kínzó fájdalmak miatt.

Mi okozhat idegzsábát?

Oka lehet a vérhaj, mérgezés, sérülés, fertőzés. De a legtöbb esetben a meghülés. Tehát mint minden rheumának, így az idegzsábának (idegrheumának) legtöbbször a megfázás, meghülés, nedves lakás stb. lesz az okozója. Például az annyi ember életét elkeserítő ischias keletkezhetik úgy, hogy hideg földre, hideg kőre leülünk. Különösen a vékonyan öltözködő nőknél. A tollszárvastag ülőideg ugyanis majdnem csak a bőr alatt fut, a comb legfelső és hátulso felszínén. Azért tud olyan könnyen megfázni, mert a hideg földtől csak a comb bőre és a vékony ruha választja el az ideget. Egy másik mód: igen sok ischias keletkezik a téli bál idején alatt. A kiizzadt

Bicsák Ferenc őrmestert, a zalaegerszegi tanalosztály segédoktatóját Kormányzó Úr Öfömméltósága a bátorsági éremmel tüntette ki, mert egy gyermeket saját életének végső kockázatásával mentett meg a biztos tűzhaláltól. Ünnepléses feldiszítése augusztus 26-án történt meg Zalaegerszegen.

táncos háttal az ablaknak áll. A szoba meleg, az ablak hideg. A keresztcsonttájon fellép a már említett izomzsába-izomrheuma. A keresztcsonttól az izomzsába lehúzódik és ráterjed az ülőidegre és kész az ülőidegzsába, az ischias. És milyen kínosan járnak, milyen kínosan ülnek le, avagy állanak fel az ischiasban szenvedők! És a baj évekig, egész életen át tarthat.

A rheuma (csúz) a súlyos fájdalmakon kívül a következő súlyos eredményekkel járhat:

1. Részleges, vagy teljes munkaképtelenség.
2. ízületeknek, forgóknak a megmerevedése, elferdülése, elsorvadása, eltorzulása.
3. Teljes bénulása a végtagoknak, avagy egyes ujjaknak.
4. Szervi szívhaj oka a legtöbbször innen ered.
5. Súlyos idegzsábák.
6. Az idegrendszer nagyfokú kimerülése, idegesség és morfinizmus.

A köszvény.

Ez a betegség tulajdonképpen nem tartozik a rheumás bajokhoz. Csak azért írom itt le, mert a csúzt és a köszvényt össze szokták téveszteni, azért, mert ez is leginkább a forgókat támadja meg, mert a meghülés a bajt elősegíti és végül azért, mert a csúznak és köszvénynek a gyógyítása egy és ugyanaz. Az összetévesztésből tehát a betegre nézve baj egyáltalában nem származhatik. A megérett, megemésztett táplálékokból sok minden egyéb ter-

méken kívül minden embernél bizonyos kismennyiségű húgysav is termelődik. Ez a kevés húgysav a vérbe kerül, ahonnan azonban csakhamar el is távozik. A vérben keringő húgysav igen nagy mérge lesz a testnek akkor, ha a rendesnél több kering a vérben. Ilyen esetekben ugyanis ez a fölösleges húgysav túalakú, igen apró kristályok, tehát kristályos só alakjában (húgysavas nátrium) lerakodik az ízületek, a forgók körül. Ez a sólerakodás gyulladást, megvastagodást, beszűrődést idéz elő, vagyis a forgókban, azok körül izzadmány (csomó) támad. Röviden tehát: a köszvény egy önmérgezés, amelyet a vérben keringő húgysavas sók idéznek elő.

Mi okozza a köszvényt?

Vannak családok, amelyekben állandóan öröklődik. De ez az öröklődés csak igen jó módban élő családoknál szokott előfordulni. Egy másik igen gyakori oka a tunya, lusta élet mellett való sok húsevés, az ingyenkedő étkezés, a sok evés melletti állandó lustálkodás. A sok húsevés az oka annak, hogy az egész világon az angoloknál van a legtöbb köszvényes beteg. Egy harmadik oka, amely már a szegény embereknél szerepel, mint előidéző ok, az erős alkohol, pálinkafogyasztás és az ólommal való munka. Ezért gyakori a köszvény például a festőknél, betűszedőknél. A köszvény hihetetlenül kínzó, főleg éjjel jelentkező fájdalmakkal jár. Valóságos roham formájában jelentkezik. Rendszeren a láb öregujjában kezdődik olyan érzéssel, mintha forró olajjal öntöznék az ujjat. A beteg rész megdagad, vörös lesz a bőr, akár csak az orbáncnál. A forgók megmerevednek, az izmok görcsöt kapnak. Ezek a rohamok ismétlődnek, a duzzanások más forgókra (izületekre) is áttérjednek. Majd a csontvégek, a szalagok, az inak megvastagodnak, rajtuk több diónyi, ökölnyi csomók képződnek, végül a beteg részek eltorzulnak, alakatlan, formátlan tömegekké lesznek. Ezek az eltorzulások leginkább a lábujjakon, a térdeken, a kéz ujjain és a könyökön lépnek fel.

Az eltorzulások mellett emésztési zavarok kínozzák a beteget, az erek gyorsan, fiatalon elmeszesednek, emiatt igen magas lesz a vérnyomás, megnagyobbodik a szív, néha pedig a vesék is zsugorodni kezdenek, aminek következtében általános testi puffadás lép fel (vízibetegség). Ugyanakkor idegszábák, kínzó fejfájások is kínozzák a beteget.

A köszvény a jó módban élő, a sok hússal táplálkozó, lustálkodó emberek betegsége. A csúz pedig inkább a rossz anyagi viszonyokban, nedves lakásokban, huzatos helyiségekben dolgozó embereket támadja meg. A köszvény sokkal súlyosabb következményekkel (sokszor halállal) jár, mint a csúz. A két bajnak a megkülönböztetése nem éppen egyszerű. A csúznál fellépő csomók elmasszírozhatók, azokra a masszírozás egyenesen jó, míg köszvényes csomók nem masszírozhatók el s nem is tűrik a masszírozást. A csúz ide-oda szaladgál, míg a köszvény mindig ugyanazon határozott helyen, a forgókban marad. Egy igen gyakori ismertetőjele a köszvénynek a füleken fellépő babnyi köszvényes csomók, amelyek csúznál a fülon sohasem jelentkeznek.

Hogyan lehet a rheumából, csúzból, az idegszábákból és a köszvényből kigyógyulni?

Szakszerű kezelés, az orvosi tanácsok betartása mellett mindegyikből ki lehet gyógyulni, ha a beteg életkörülményei olyanok, hogy az orvosi tanácsokat be is tudja tartani. De éppen itt van a bökkenő. Mert minden azon fordul meg, hogy a csúzos beteg fel tudja-e cserélni

a nedves lakását száraz lakásra, hogy tud-e fürdőke járni stb. Természetes dolog, hogy amennyit meg lehet tenni, azt mégis meg kell tenni, mert ha például nem is tudnak teljesen kigyógyulni a bajból, de lényegesen könnyítünk, javítunk rajta és így kisebb fájdalmak mellett munkaképesek is maradnak.

A csúz, a köszvény, a zsába már Krisztus születése előtt is éppen úgy kínozza az embereket, mint ma kínozza. A betegség nagy elterjedése okozta, hogy mindenki próbálta a fenti bajokat gyógyítani. Ezért igen sokféle gyógyító eljárás született meg, különösen a nép között. Egy azonban bizonyos: mindenféle jó eljárás, jó kezelés, már régen is, mindig a meleggel történt. A mai orvostudomány is egy-két gyógyszeren kívül egyedül a meleggel tudja a zsábákat, csúzókat, köszvényeket gyógyítani. A régiek és a nép ma is azt hiszi, hogy a testünkben ide-oda futkosó, egyre tovább terjedő fájdalmakat és duzzanásokat, a csomókat csak úgy „ki kell vezetni a testből”. Ezt úgy gondolták elérni, hogy a beteg testrészekben mesterséges meleget, mesterséges lázat idéztek elő, hogy ezzel a futkosó betegséget, a csomókat ide csalogassák és ezen löbössé tett helyen mintegy kivezessék. Ez a magyarázata annak, hogy évszázadok óta és még ma is a csúz, a köszvény, a zsába ellen a nép sóborszeszt, kámfort, csalánt, kámforecet, terpentint, szalmiákot, tormát, mustárflastromot, bedörzsöléseket, ezenkívül tehéntrágya, homok, kása, lenmagliszt borogatásokat és egyéb csipős dolgokat rak a csúzos-köszvényes helyekre. Ez a sokféle eljárás mind-mind forró meleget visz a beteg helyre. A mai modern kezelés is ugyanezt teszi, csak nem a fenti dolgokkal, hanem termoforral, melegítő palackokkal, villanymelegítőkkal és legújabbban az úgynevezett diathermiával, ami szintén villanymeleg.

A mai tudományosan is használt gyógyító eljárás a csúz, a köszvény és a különféle zsábák esetében a következő:

1. Nedves lakások, huzatos helyek kerülése, erős alkoholtól való tartózkodás. Ezenkívül a köszvénynél a hús elhagyása, sok testmozgás, kevés evés, sok folyadék ivás (szénsavas vizek).

2. Meleg borogatások alkalmazása: erre a legjobb háziszer a forró só. A forró fedő, forró téglá stb. kevésbé megfelelők, mert nem tudnak úgy rásimulni a testre, mint a zacskóban levő só, amely ezenkívül még igen soká megtartja a meleget, nagyon olcsó és hozzá számtalanszor lehet újra használni. A liszt például azért nem igen alkalmas, mert két-háromszori felmelegítés után rossz szaga van és könnyű lévén, szintén nem tud úgy a testre rásimulni. A nedves meleg borogatás meg azért hátrányosabb a sónál, mert párolgásával a testből hőt von el és így meghűlést okozhat, különben is kényelmetlen a mindent bevezető vizesborogatás. (Legjobb tehát a lázi kezelésre a felhevített és aztán zacskóba tett forró só. Hogy a bőrt ne égesse, be kell a bőrt kenni zsírral, avagy száraz ruhákat kell a zacskó alá rakni és azokat a ruhákat, ha a só már hűlni kezd, a zacskó alól fokozatosan ki kell húzogatni. A forró sóval való ilyenforma borogatás a test bármely részén könnyen kivihető. Természetesen a zacskó fölé sok száraz ruhát kell tenni, hogy a meleg kifelé el ne illanjon.

3. A diathermiás kezelés, amely nem más, mint villanymeleg. Ez azonban már kórházi kezelés. A legtöbb polgári kórházban van már ilyen gép. A katonakórházak pedig az egész országban mind fel vannak szerelve ezzel a villanygéppel. Egyelőre még költséges kezelés, de a katonák tízszeresen olcsóbban jutnak hozzá, mint a polgári betegek.

4. Meleg iszapfürdők, gőzfürdők, forró légfürdők. Természetesen minden gyógyeljárás közt ezek a legjobbak. Akinek módjában áll a neki megfelelő fürdőhelyeket állandóan felkeresni, amíg szüksége van rá, az biztosan ki fog gyógyulni a csúzából.

Hogy hat a fürdő? A hosszú ideig tartó melegvíz, az iszap stb. kitágítja az ereket, ezáltal vérbőséget idéz elő. A bőven odaáramló vér elősegíti a duzzanatok, csomók, izzadmányok felszívódását. Ezenkívül nagyon megnyugtató, az izomfeszüléseket, összenövéseket felpuhítja, el lazítja és így a fájdalmakat rögtön csillapítja. De ezekben a gyógyfürdővizekben a melegen kívül vannak még egyes anyagok, amelyek külön is gyógyító hatással bírnak, így a szénsav, különféle sók, a rádium elektromos vezetőképesége stb. Egy gyógyfürdőt csakis két dolog tehet jóvá: egyik annak a hője, a másik a víznek a tartalma (só, rádium stb.). Például az egész világon első helyen áll Pöstyén. Hasonlóan kitűnő a hévízi tó, amely egyúttal már mint gyógytó a legnagyobb kiterjedésű az egész világon.

5. Masszírozás. Különösen csak akkor van értelme, ha előbb a beteg testrészeket a meleggel fellazítottuk, felpuhítottuk, mert ilyenkor az összenövések, elferdülések könnyebben és kicsi fájdalom mellett engednek. A masszírozással el tudjuk tüntetni (oszlatni) a gyulladássos csomókat, fel tudjuk lazítani a le- és összenövéseket és ki tudjuk egyenesíteni az eltorzult izületeket. A masszírozást csak előzetes orvosi tanács után szabad végezni, különben éppen az ellenkezőjét érjük el annak, amit akartunk.

nem lehetett megállapítani, hogy a tettesek a juhokkal mely irányban haladtak, mert a forgalmas úton a nyomokat teljesen szétaposták.

A puhatolást a tanya lakossága körében a legnagyobb alaposággal ejtették meg, de eredményt elérni nem sikerült, sőt még felvilágosítással sem tudott senki szolgálni.

Feltételezhető volt, hogy a tettesek az országúton a lopott juhokkal, felfedezésüktől tartva, nagy bátortan tehetek meg, hanem valahol a határban, a mezőre letértek. Ebből a feltevésből kiindulva, az országút mentén elterülő földeken kezdte meg a járőr a kutatást s csakugyan egy dohánnyal beültetett földön, a helyszíntől mintegy 3 kilométer távolságra, ráakadtak a juhok nyomára. A puha, nedves, homokos talajon sikerült megállapítani, hogy a tettesek ketten voltak, mert a juhok nyomait két csizmás ember nyoma kísérte. Az egyik ember csizmája nyomán nem volt semmi különös ismertetőjel, de a másiknak mindkét csizmája nyomán feltűnő félholdalakú folt volt látható. Ezekről a nyomokról pontos méreteket készített a járőrvezető és úgy mentek tovább a dohány-, később gabonaföldeken a Nyírgelse községbe vezető országútig, ahol a nyomok a sok juh és más állatok nyomai között elvesztek. Itt az országúton minden fáradozás dacára is, azt sem tudta megállapítani a járőr, hogy mely irányban tértek el a juhtolvajok a juhokkal. Háromnap folyamatos puhatolás és kutatás dacára sem bírt a járőr sem a közeli, sem a távolabbi környéken eredményt elérni, s így a negyedik napon, az akkor uralkodó nagy hőségtől és folytonos gyaloglástól teljesen kimerülve, eredmény nélkül kellett örsére bevonulnia.

Bevonulás közben Nyírlugos, Nyírmihálydi és Gelse községek határában több juhással találkozott a járőr. Ezek a juhászok a juhaikkal részben a Hortobágyra, részben pedig a fehérgyarmati pusztákra mentek nyári legelőre. Ekkor megerősödött a járőrben az a gyanu, hogy a tettesek minden valószínűség szerint juhászok lehettek, akik a 12 darab juhot valamelyik csapathoz vezetőre, hajtották el a legelőre.

Ez a gyanu annyira megerősödött a járőrvezetőben, hogy nem tudott belenyugodni az eredménytelenségbe, arra gondolt mindig, hogy az általa felvett félholdalakú csizmanyom tulajdonosának egyszer mégis csak elő kell kerülnie. Fentebb említett próbacsendőrrel az őrsparancsnok újból kivezényelte magát a nyomozás folytatására, aminek — mint látni fogjuk, fáradságos munka után — meg is lett az eredménye.

A járőr megállapította, hogy a környékbeli juhászok juhaikat rendszerint a fehérgyarmati legelőre szokták hajtani s ezért ebbe az irányba vette útját. Még aznap este a Fehérgyarmat községhez tartozó Cserhát-pusztára érkezett s ott több juhásztól érdeklődve, egy Polyák János nevű öreg, tapasztalt juhásztól megtudta, hogy előző reggel nála egy nyírvidéki juhász jelentkezett és közölte vele, hogy egy csapat juhval ő is megérkezik. Egyebek között elbeszélte, hogy ez a nyírvidéki juhász csak két hete távozott el a szomszédságból nyírás végett. Megtudta a járőr azt is, hogy az öreg Polyáknak is elveszett két juha, éppen abban az időben, amikor a szóbanforgó nyírvidéki juhász arról a környékről eltávozott.

A járőr a hallottakból nagy bizalmat merített és örömmel látott neki a további nyomozásnak, mert megtalálni vélte a helyes nyomot. A járőrvezető egy ideig gondolkodott a további teendők felől s arra határozta el magát, hogy a legelőre vezető úton lesállást foglal el. Járőrtársával a hajnali órákban egy híd mellett el is

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Tolvaj juhászok kézrekerítése.

Nyomozták: BOTH ANDRÁS tiszthelyettes és DAJKA SÁNDOR próbacsendőr (Kállósemjén).

Angyal Imre gazdasági ispán 1927 május 30-án reggel nyolc óra tájban megjelent a kállósemjéni őrsön és bejelentette, hogy szolgálatadója, Hegedűs Zoltán, kállósemjéni földbirtokos kárára, a község határában lévő tanyájáról — a záratlan juhakolból — ismeretlen tettesek 12 juhot elloptak s azokat ismeretlen irányba elhajtották.

Both András tiszthelyettes, őrsparancsnok, Dajka Sándor próbacsendőrrel azonnal felszerelt és a nyomozás bevezetése végett a helyszínre sietett. A helyszínen azonban semmiféle nyomot nem talált, mert a lopás felfedezése óta már eltelt egy nap és egy éjjel, s eltekintve a nagy szárazságtól és szeles időjárástól, az esetleg fellelhető nyomokat a tanya cselédsége, mely szabadon járt-kelt a juhakol környékén, amúgy is használhatatlanná tette a csendőri nyomozás számára. Sem a tanyából kivezető dülő-, sem pedig a közelben elvezető községi úton

helyezkedett. A lesállítás nem volt hiábavaló. Két órai várakozás után a közeli erdőből egy nagy juhcsapat jött kifelé, nyomukban két juhász. Mikor a juhokat a hídon áthajtották, a járőr előlépett és a járőrvezető az egyik juhászlegényt, kinek a lábán lévő csizma előtte gyanusnak tűnt fel, felszólította, hogy mutassa meg a csizmája talpát. A juhászlegény láthatóan nagy zavarba jött, kezdte emelgetni a lábát, de mindig úgy, hogy a járőrvezető éppen a talpát nem láthatta. Mikor egy erősebb felszólításra mégis megmutatta a csizmatalpat, nyomban megállapította a járőrvezető, hogy ez azonos azon csizmatalpak egyik nyomával, amelyekről ő a nyomozás első napján pontos méreteket vett fel.

A meglepetés arra sem engedett időt a juhászlegénynek, hogy tagadjon. A lopást mindjárt ott beismerete. Elmondotta, hogy őt Szöcs Jánosnak* hívják és hogy a 12 juhot egy másik, Lipták Adám nevű, gelsei lakos cimborájával lopta el. Közös elhatározással éjjel elmentek a káros tanyájára s mert a juhakolt záratlan állapotban találták, a 12 juhot észrevétlenül a juhakol ajtaján kiengedték és elhajtották. A járőr által felfedezett nyomokon a juhokat egészen a gelsei orszáig hajtották s ott az úttól nem messze lakó gazdájukhoz, Szemes Áron és Fóti József feles juhászokhoz behajtották. A behajtott juhokat azután előbb nevezettek juhai közé vegyítették s azután egyik reggel összesen mintegy 400 darab juhval a fehérgyarmati legelőre indultak. Kikérdezése közben azt is sikerült ügyesen megtudni a járőrvezetőnek, hogy útközben, midőn egyik éjjel Nyírmada községben juhaikkal áthaladtak, a község közelében lévő egyik kerülőháznál egy darab bárányt, mely az udvaron az ólba volt bezárva, szintén elloptak. Ez a juh is a csapatban volt.

Most a Polyák által panaszolt 2 darab juh felől kezdett érdeklődni Both tiszthelyettes. Szöcs, amikor látta, hogy a kikérdező csendőrtiszthelyettes mindenről tájékozva van, hirtelen meglepetésében beismerete azt is, hogy Polyák juhait is ő lopta el, de egy másik, nem Lipták nevű juhásztársával, hanem az úgynevezett Habalával. Ezt a lopást akkor hajtották végre, amikor a juhokat nyírás végett Gelsére hazahajtották. Ezek közül azonban csak az egyik van meg, mert a másikat közben levágták és elfogyasztották.

A lopott juhok kiválasztásához Polyák juhászt és annak társait, kik a közelben legeltették juhaikat, a járőr segédkezésre kérte fel, kik ennek a felhívásnak készséggel tettek eleget. Itt meg kell jegyezni, hogy a nagy csapat juhban úgy a lopott, mint a saját juhok frissen voltak nyírva s így a kiválasztás igen nehéznek látszott. A tapasztalt juhászok azonban az összes lopott juhokat felismerték arról, hogy azok 2—3 nappal később lettek megnyírva. Persze az öreg Polyák is felismerte azonnal a tőle ellopott juhot. A kiválogatásnál még egy ismeretlen károستól lopott bárány került elő, akinek tulajdonosát a járőr később Kovács Péter nyírmadai lakos személyében állapította meg.

A tettesek részint lopás, részint orgazdaság címén kerültek a bíróság elé, a nyíregyházi törvényszék Szemes Áront 1 évi, Szöcsöt és Liptákot 6 havi fogházzal, Fótit és Habalát kisebb büntetéssel sújtotta.

A tanulság ebből helyesen következtetett a járőrvezető akkor, amikor az ellopott juhok nyomait kezdettől fogva nem az úton, hanem a földeken kereste. Ezt a helyes feltételezését csakhamar jutalmazta a juhok nyomainak, különösen pedig a két juhász nyomainak feltalálása, ami döntő szerepet játszott ebben a nyomozásban.

* A gyanúsítottak neveit megváltoztattuk. — Szerk.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

Azon, ezen, — ama, eme.

A hivatalos, komoly „akták” (iratok, írások) szerkesztői elég gyakran használják ezeket a (majdnem azt írtam: *ezen*) mutatónévmásokat, helyesebben: a mutatónévmásoknak ezeket a rövidített alakjait. Szó ami szó, néha igazuk is van, mert itt-ott könnyebbséget jelent az *azon*, *ezen* használata. De csak igen néha. A népnyelv egyáltalán nem fogadja be ezeket a mesterségesen gyártott, tehát nem szervesen fejlődött csökevényeket, a városi köznyelvben is csak elvétve találkozunk velük, legtöbbször, az ilyen hivataloskodó felírásban: *ezen ház eladó*, *ezen út idegeknék tilos*. A hivatalos stílus azonban valósággal tenyészti ezeket a gyökértelen fattyúhajtsókat.

Az a kérdés most már, hogyan keletkeztek ezek a „névmások”, és hogy szükség van-e rájuk? Az utóbbi kérdésre azonnal nem-mel felelek, mert ott vannak helyettük az eredeti, tökéletes névmásaink: *az*, *ez*. Mennyivel jobb (és rövidebb) pl. *ezen rendelet*, mint *ez a rendelet*; vagy *azon utasítások*, mint *azok az utasítások*? Semmivel. De ha néha rövidebbnek is tűnik fel az *azon*, *ezen* használata, nem kell-e lemondanunk róla a helyes magyarság kedvéért? Mert az *azon*, *ezen* alaknak alanyesetként való használata tulajdonképpen nyelvtani hiba, hiszen ez nem alanyeset, hanem az ősi *n* helyhatározó raggal ellátott alak (asztal-on, föld-ön, szék-en). Ezt valószínűleg azok is tudták, akik az *az*, *ez*, névmási alakból az *azon*, *ezen*-t „rövidítették”. Azt azonban elfelejtették, hogy a nyelv szerkezetét erőszakkal megbontani nem lehet. Hiszen hiába írják a „magas hivatalban” *ezen rendeletben*, *azon határban*, a becsületes nyelvérzékű magyar ember így mondja: *ebben a rendeletben*, *abban a határban*. (Igaz, hogy néha — főként a tudományos stílusban — így is helyeselhetjük: *e rendeletben*.)

Aki a sokféle szabály közt nem tud eligazodni, gondoljon megint a nótára: *Ezt a kislányt szeretem én...* Ha aztán a nyelve mégis rácsúszik a „hivatalos névmás”-ra, mondja így: *Ezen kislányt szeretem én...* A különbséget majd észreveszi, vagy észrevéttetik vele! *Az a kislány bizonyosan...*

Ugyanígy lehet elbánni az *ama*, *eme* szobapalántákkal is: egyszerűen az *az a*, *ez a* névmásokat használjuk helyettük. A *mindama* és *mindeme* összetett alakok esetében szintén gyerekjáték a helyes és magyaros kifejezés felfedezése, pl. *mindama tisztek*, helyesen: *mindazok a tisztek*, vagy még jobban: *azok a tisztek mind*.

vitéz Rózsás József, ny. szds.

Szüntelen szerencse tartósan felhőtlen nyárhoz hasonlít, mely utoljára tompító hevével ellankaszt. Szenvedés az életben olyan, mint vésztes éjszaka, mi után az elevenítő reggel mosolyogva virrad fel. Mint gőzkörünk a széltől, úgy tisztulnak indulataink a balsorsban; mint virágkehelyben a keresztülfutott zápor cseppjei, úgy ragyognak arcainkon a bú könnyei, s általok a belső élet gazdagabban tenyész.

KÖLCSEY.

CSENDŐR LEKSZIKON.

145. Kérdés. A káros atya vele házközösségben élő felnőtt fia ellen lopás büntette miatt magánindítványt terjeszt elő. A nyomozás során azonban a magánindítványát visszavonja. Erre a járőr a Szut. 468. c) pontja alapján a nyomozást abbahagyja. Kell-e erről a nyomozásról a bíróságnak vagy valamely hatóságnak jelentést tenni?

Válasz. A Szut. 459. pontja szerint a csendőr a nyomozás eredményéről jelentést, illetőleg feljelentés szerkesztés és őrsparancsnoksága útján beküldi az illetékes bírósághoz (hatósághoz). E szabály alá tartoznak azok az esetek is, amikor a csendőr abbahagyta a nyomozást a Szut. 468. pontjának valamely feltételét látván fennforogni.

Magától értetődő szabály ez, hiszen nem a csendőr dönti el végső fokon azt a kérdést, hogy valamely feljelentett cselekményben van-e bűncselekmény vagy nincsen s hogy helyesen minősítette-e a cselekményt magánindítványi jellegűnek, következésképpen helyesen tekintette-e a magánindítvány visszavonását az abbahagyás jogcímenek. Éppen így jelentést kell tenni a nyomozás abbahagyásáról a végzett nyomozó-cselekmények feltüntetésével abban az esetben is, ha a nyomozás abbahagyása az illetékes bíróság vagy hatóság felhívására történt, mert itt is el kell bírálania az illetékes bíróságnak vagy hatóságnak, hogy a csendőr azonos cselekmény tárgyában nyomozott-e.

A kérdésben foglalt esetben tehát az illetékes kir. ügyészségnek jelentést kell beküldeni. Ebben a végzett nyomozó cselekmények feltüntetendők s különösen a sértett feljelentésének szövege oly részletes legyen, hogy a kir. ügyészség a feljelentett bűncselekmény jogi természetével tisztában legyen.

146. Kérdés. A Szut. 386. pontja szerint bűnvádi ügyben bírói eljárás csak a törvény értelmében, vád alapján is csak az ellen indítható, akít büntett, vétség vagy kihágás nyomtatékos gyanúja terhel. Bűnvádi ügyben bírói eljárásnak kell-e tekinteni e pont szerint a közigazgatási hatóságok megindította kihágási eljárásokat is?

Válasz. A Szut. idézett pontja felőli mindazokat a bíróságokat és hatóságokat, amelyeknek hatáskörébe tartozik valamely bűncselekmény üldözése és megbüntetése. Nemcsak a kir. bíróságokat kell tehát itt érteni, hanem mindazokat a közigazgatási hatóságokat is, amelyek kihágási ügyekben bírságnak. Ezeknek eljárása a hatáskörükbe utalt kihágás ügyében bírói eljárás s az általuk elbírálás alá vont kihágási ügy e pont értelmében bűnvádi ügy.

147. Kérdés. Egy kőrvadászaton a vadászok figyelmét elkerülte egy 5 pengő értékű elejtett nyúl s így azt a helyszínen hagyják. A gyanúsított, mint néző, véletlenül a helyszínen tartózkodott, ezt megfigyelve, alkalmas pillanatban a nyulat eltulajdonítja. Mily bűncselekményt követett el?

Válasz. A nyúl a gyanúsítottra nézve idegen ingóság volt, jogtalan eltulajdonító céllal járt el. A gyanúsított tudta, hogy az elejtett nyúl csak figyelmetlenségéből maradt a vadászat színhelyén, tehát nem elvesztett dolog, amelynek tulajdonosát a hatóság útján kellene kinyomozni. Arra is számíthatott, hogy a vadászatra jogosultak visszajönnek s keresni fogják az esetleg még ott maradt elejtett vadakat. A gyanúsítottra nézve tehát nem volt kétséges, hogy a nyúl másnak birtokában van. Ezért cselekménye lopás s tekintve, hogy az elejtett nyúl elemlicikk, értéke 10 pengőn alul van, a Bn. 51. §-ába ütköző kihágást követte el tulajdon ellen.

148. Kérdés. A gyanúsított átvesz a sértettől fajbaromfitojásokat keltetés végett; a kikelt csirkékből azonban a keltetés díjáért kikötött 10%-on felül 15 pengő értékűt a sértettnek más ügyletből eredő tartozása címén visszatart. Követett-e el büntetendő cselekményt?

Válasz. A gyanúsított eljárása semmi esetre sem jogos, mert törvényes zálogjog esete nem forog fenn, egyébként pedig zálogszerződést egyoldalúan létesíteni nem lehet. Tekintve azonban azt, hogy a zálogvétel bár önhatalmúlag, de nem erőszakkal vagy fenyegetéssel történt, jogtalan eltulajdonítás

célzata sem látszik megállapíthatónak, mert a gyanúsított a csirkéknek a sértett számára való megőrzésére hajlandó, az eset a polgári perútra tartozó önbíráskodás ismertetőjeleit tünteti fel.

Ha a sértett visszaköveteli a csirkéket, bár a követelt tartozás kiegyenlítése nélkül, s a gyanúsított akkor olyan magatartást tanúsít, amely az erőszak vagy fenyegetés jelenségeit mutatja, a cselekmény zsarolás.

149. Kérdés. Egy öngyilkost az egyházi rendelkezés alatt levő temető árkában temetnek el. Ezt az öngyilkos egyik hozzátartozója sérelmesnek tartván, a holttestet kiássa s a temetőben felássta a lelkész fitestvéreinek sírját, kiemelve onnan a holttestet, a temető árkában eltemeti, míg az öngyilkost ennek helyére temeti el. Mily bűncselekményt követett el az illető hozzátartozó?

Válasz. A hozzátartozó mindenekelőtt megszegte a holttest eltemetésére, a temetés helyére, a holttest kiásására és annak más helyre szállítására vonatkozó szabályokat s így a Btk. 123. §-ába ütköző kihágást követte el a közegészség ügye ellen. A lelkész fitestvéreinek holttestével való bánásmódja pedig kimeríti a meghalt ember meggyalázásának tényálladékat, ami az 1914:XLII. t.-c. 22. §-ába ütköző, magánindítványra üldözendő vétség. A lelkész jogosult magánindítványt tenni.

Minthogy pedig a gyanúsított kétségtelenül jogtalanul megrongálta a lelkész testvéreinek eredeti sírját, a Btk. 420. §-ába ütköző sironrgálás vétségének gyanúja is terheli. Ez a bűncselekmény hivatalból üldözendő.

150. Kérdés. A magtárban alkalmazott napszámos ahelyett, hogy az erre rendelt helyiséget használná, kényelemszeretettel a magtárban felhalmozott kicséplelt búzába és szemes mákba vág. 20 P kár merül fel. Mily büntetendő cselekményről van itt szó?

Válasz. A napszámos cselekménye a BTK. 418. §-ába ütköző, idegen ingó dolog szándékos megrongálásával elkövetett vétség. A sértett fél indítványára üldözhető.

151. Kérdés. A gyanúsított abból a célből, hogy a cséplés sorrendjét megváltoztassa s mások rovására előbb csépléti-hesse el gabonáját, a cséplőgéptulajdonos lakására megy, onnan a tulajdonos tiltakozása ellenére igásállataival a cséplőgépet a saját gazdasági udvarába vonatja. Büntetendő cselekményt követett-e el a gyanúsított?

Válasz. A gyanúsított megszegte a cséplés sorrendjére vonatkozó szerződést, tehát jogtalanul járt el. A cséplőgép-tulajdonos lakásán megjelenés igás állatokkal és a tulajdonos tiltakozása ellenére a gép elvonatatta: erőszak. Kérdés már most, hogy a cselekmény vagyoni haszonra irányult-e. Ha a cséplés sorrendjében elérendő időbeli előny a gyanúsítottra vagyoni hasznot jelentett: a cselekmény zsarolás és a BTK. 350. §-ába ütközik. Ha a vagyoni haszon kérdését nem tekintjük, a cselekmény a BTK. 332. §-ába ütköző magánlaksértés vétsége. Ha a cséplőgép nem lett volna a sértett lakásán, vagy valamely más helyiségben, a Btk. 127. §-ába ütköző tulajdon ellen való kihágás tényálladékat a cselekmény mindenesetre kimeríti, mert a gyanúsított idegen ingó dolgot tudva jogtalanul használatba vett (a cséplőgépnek a saját udvarán való felállítását a használat foga[m]t kimeríti) s ezzel kárt okozott, mert ezzel a gép munkáját hátráltatta és a díjazott kiszolgáló-személyzet munkaidejét pocékolta.

152. Kérdés. Mily bűncselekményt követ el az a templomszolga, aki egy református istentisztelet keretében történt Úrvacsora-osztás után megmaradt 2 P 50 f értékű bort jogtalanul megissza?

Válasz. A templomszolga cselekménye a Bn. 51. §-ába ütköző kihágás tulajdon ellen. A Btk. 336. §-ának 1. pontja szerint való minősítés nem állhat meg, mert az istentisztelet végeztével megmaradt bor, ha az állam elismerte vallás szertartásaira rendelt helyiségben volt is, nem tekinthető a vallás szertartásához tartozó vagy kegyes célra szánt tárgynak.

153. Kérdés. A gyanúsított a vasúti fulkében felejtett idegen felöltöt jogtalanul elveszi és eltulajdonítja. A felöltőt magára öltve távozik a vasútállomás területéről, de a vasúti ügyeletet tartó járőr feltartóztatja, mert időközben feljelentették nála a felöltő eltulajdonítását. A felöltő értéke 129 P, de zsebében egy 129 P-t tartalmazó pénztárca is volt, arról azonban a gyanúsított nem tudott. A lopott tárgy értékébe be kell-e számítani a tárca értékét és a benne levő pénzösszeget is?

Válasz. Be kell számítani, tehát a cselekmény nem lopás vétsége, hanem lopás büntette. Közömbös az, hogy a gyanúsított a lopás elkövetése előtt átkutatata-e a felöltő zsebeit, meggyőződés szerzendő, mit lop el tulajdonképpen. Tény az, hogy a pénzes tárcát is ellopta a felöltővel együtt, tény, hogy a felöltő ellopásával szándéka azoknak a tárgyaknak eltulajdonítására is irányult, amelyek a felöltő zsebében voltak.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(37. közlemény.)

Pénztárlopás.

A tolvaj valamely iroda pénztárfiókjából lopja el a pénzt. A lopás véghezvitelére a kereskedő rövid távollétét használja fel. Ezt a távollétet cinkostársa útján gyakran ő maga idézi elő.

Ennek egyik másik faja az, amikor a tolvaj a saját pénztét lopja vissza. A tolvaj ugyanis a fizetésnél nagyobb bankjeggyel vagy aranypénzzel fizet s váltás közben a pénztáros pillanatnyi figyelmetlenségét arra használja fel, hogy a pénzesdobozból bankjegyét vagy aranypénzt visszalopja.

Az ilyen tolvajlást gyakran cinkostársa segítségével követi el. Az egyik egy megjelölt 20 frankos bankjeggyel fizet és azután eltávozik. Röviddel azután megjelenik a másik, szintén vásárol és ugyancsak 20 frankos bankjeggyel fizet s egy óvatlan pillanatban pénztét visszaveszi. Ha a kereskedő rájön arra, hogy ez az utóbbi nem fizetett, akkor az kijelenti, hogy arról, hogy ő fizetett-e, vagy sem, könnyű meggyőződni, mert ő a bankjegyét egy bizonyos jellel megjelölte. A kereskedő a bankjegyek között megtalálva a tolvaj által említett jelzésű bankjegyet, a tolvaj felvilágosításába bocsánatkérések között belenyugszik.

A pénztárnak egy másik módon való meglopását a tettes az áldozat jelenlétében követi el.

A tettes és társa valamely vidéki szatócsnál bevásárlást eszközölnek és azután kijelentik, hogy hajlandók lennének bizonyos rajzú bankjegyeket vagy aranypénzeket értéküknél magasabb áron megvásárolni. A kereskedő elkápráztatva ettől az előnyös ajánlattól, a pénzkészletét kirakja, hogy a tolvajok a megvásárolni szándékozott pénznemeket kiválogathassák és csak este, amikor zárlatot készít, veszi észre, hogy a kötött üzlet az ő megkárosításával járt.

A lopásoknak e két utóbbi nemét rendszerint vándor nők követik el vidéki szatócsok kárára.

Perselylopás.

Különösen német cigányok üzik a persely feltörése nélkül. A tolvaj egy madárléppel bekent pálcikát dug be a perselybe és úgy szedi ki annak tartalmát. Magányosan álló kápolnák, melyeket tömegesen nem keresnek fel és búcsújáró helyek a színhelyei az ilyen lopásoknak.

Szállítványlopás.

Ezt a lopást rendszeren nagy városokban üzik és pedig olyképen, hogy a közlekedési zavaroknál a kocsin vagy teherautón nyitottan szállított csomagokhoz férkőznek és az előállott közlekedési zavart felhasználva, azokat megdézsmálják.

Vasúti lopás.

A vasúti tolvajok rendszerint nemzetközi gonosztevők, akik általában csak a luxus- és expressz-vonatokon dolgoznak. Igen jól megjelenésűek, jól öltözöttek s a kiszemelt áldozat balmába férkőzve, azt ópiummal itatott cigarettával kínálják meg.

A bódulatba ejtett áldozatnak felhasználják öntudatlan állapotát és kifosztják. Hogy a bódulatot fokozzák, az elszunnyadt áldozatnak sokszor kloroformba itatott szivacsot tesznek az orra alá.

Lakástolvajlás.

A lakástolvaj csak olyan házban dolgozik, amelyet nem laknak rendszeresen. Hogy meggyőződjék a lakó távollétéről, cinkostársát bízza meg azzal, hogy becsengessen vagy valamelyik tárgyat, falevelet, szalmaszálat stb. tesz az ajtónyílásba, amelynek helyváltozása jelzi, hogy az ajtót kinyitot-

ták-e, vagy sem. A lakástolvaj ezután vagy hamis kulccsal, vagy feszítővassal hatol be a lakásba.

Egyes lakástolvaj-szövetkezetek valóságos feszítő-, fúró- vagy fűrészelőkészülékeket használnak ilyen alkalmakkor.

Szállodai lopás.

Nemzetközi gonosztevők. Rendszeren veszélyes társasággá szövetkeznek. Ezek az ügynevezett szállodai patkányok a legelőkelőbb üdülő- vagy gyógyintézetekben szállanak meg és fölhasználják a szobák kifosztására azt a pillanatot, amikor az azokban lakók rövid időre eltávoznak. Gyakran még éjjel is behatolnak az ilyen szobába, álkulccsal felnyitva.

Csalás lovak eladásával.

Rendszeren vándor lócsiszárok követik el és pedig az alábbi módon: az egyik lócsiszár parasztnak öltözve, a vásáron eladásra vezet fel valamely titkos hibával bíró, de szemre tetszetős lovat. A társa, akinek lócsiszár kinézése van, a kiszemelt áldozatnak elpanaszolja, hogy a ló tulajdonosa nem akarja neki a lovat eladni, mert attól fél, hogy becsapja. Megkéri, hogy vásárolja meg a számára a lovat s ezért jutalmat ígér neki. Mihelyt az áldozat, aki rendszerint valamely együgyű falusi ember, a lovat megvásárolja, mindkét lócsiszár eltűnik s így az értéktelen ló annak birtokában marad.

Csalás árukkal.

A vándorkereskedő valamely falusi asszonnynak elad 5 méter szövetet és az azért járó pénzt át is veszi. Miután hosszasan elcsevegett vele, megtudja tőle, hogy férje hol dolgozik, azután átad neki egy göngyöleg posztót azzal, hogy később majd visszajön érte s eltávozik. Egyenesen a férjhez megy, tudomására adja egy szövetdarabka felmutatása mellett, hogy a felesége 50 méter posztót vett és a rendelő- és átvételi ívet vele aláírattja. A vétel így a becsapott férj aláírásával teljesen törvényszerűvé vált és a férj fizetni kénytelen, mert különben per útján kényszerítik arra reá, mivel nem tudja bizonyítani, hogy az üzlet becsapással jött létre.

Csalás hirdetés útján.

Például: „Könnyű, otthon végezhető munka, minden különösebb előismeret nélkül.” Ha valaki ezt a rendszerint az újság negyedik lapoldalán levő hirdetést komolyan veszi és felvilágosítást kér, fölcsólják, hogy bizonyos összeget küldjön, hogy a szükséges anyagot neki megküldhessék.

Más példa: „Biztosíték-csalás.”

„Pénztári állás. 200 frank fizetés havonta, komoly ajánlatok kéretnek.”

A hirdetőnek, akinek egyáltalában nincs pénztárosra szüksége, célja biztosíték címén a felektől bizonyos összeget kicsalni.

Csalás talált dologgal.

A tettes a kiszemelt áldozatnak jelenlétében azt színleli, mintha valamely dolgot talált volna és felajánlja neki, hogy azt méltányos áron vegye meg. A tárgy rendszeren valamely értéktelen óra, gyűrű vagy karkötő.

Némelykor cinkostársa jön a segítségére, kijelenti, hogy a talált ékszer nagy értékű és azért jelentős összeget ajánl fel.

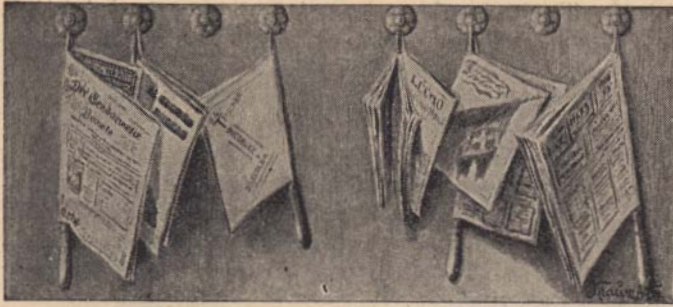
Amerikából hazatértek meglopása.

A tolvajok nagyobb utcák bejáratánál lesbe állnak és ott várják az idegenből hazatérőket. Ezek az áldozatok általában tudatlan emberek, napszámosok, parasztok, akik bizonyos idő múltán azzal a szándékkal térnek haza, hogy itthon maguknak gazdaságot rendezzenek be. Amikor az áldozat a hajóból kiszáll vagy a vonatról lép, a maga nemzetiségének megfelelően egy olaszba, angolba, németbe vagy franciába botlik bele, aki igyekszik bizalmába férkőzni s aki mint honfitársa mutatkozik be neki.

Ennek a lopásnak a bízalom az alapja, minden attól függ. Fontos, hogy a tolvaj, aki vezetőül ajánlkozik, annak megnyerésére semmi alkalmat el ne mulasszon. Rendszeren igen gazdag embernek adja ki magát, jóakarattal van eltelve, az áldozaton segíteni akar, annak anyanyelvén beszél vele a hazájáról, a falujáról, a családjáról és így azt valósággal elérzékenyíti.

A jövődő áldozat boldog, hogy ilyen segítséget talál és félrevezetve a csaló magatartása és beszédje által, az a meggyőződése támad, hogy abban egy honfitársra, jóbarátra vagy legalább is egy igen jóra való emberre talált.

(Folytatjuk.)

LAPSZEMLE.

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

2362. szám.

A lap közli a július 14-én (a franciák nemzeti ünnepén) eszközölt kitüntetések. Hét törzstiszt kapta a becsületrend tisztí keresztjét és 14 tiszt a becsületrend lovagkeresztjét. Számátalan altisz és csendőr nyerte el a katonai érdmet.

Közli továbbá a lap azon tisztek és tisztjelöltek névsorát, kik a versailles-i csendőriskola 1930—31. évi évfolyamára felvételi vizsgára jelentkezhetnek.

Bizonyos, Afrikában történt hadműveletekben való részvétel jutalmazására a június 29-iki rendelettel a „marokkói gyarmati érem ezüst agraffal” alapított.

Larrieu tábornok folytatja a Mahé százados által írt, a „Maréchausséeen keresztül” című munka ismertetését. IV. Fejezet. Larrieu tábornok szerint a szerző nem tulajdonít elég fontosságot a rendes őrzékek teljesítésének.

Nem szabad elfelejteni, hogy már két évszázada, hogy a maréchaussée-t alapították, minden csendőrsre 5 embert számítva. Az azóta történt fejlődés megköveteli, hogy a csendőrök minél nagyobb helyi és személyi ismeretekkel rendelkezzenek és az őrskörletek különböző pontjain minél sűrűbben megjelenjenek.

Beszél a helyi szolgálat nehézségeiről, amennyiben a községi előjárók sokszor vonakodnak a büntetésekkel szemben eljárni.

A munkában hosszas vita folyik a csendőrségi szolgálatok jutalmazásáról. Mahé százados úgy véli megoldani a kérdést, hogy csak a kivételes szolgálatok jutalmaztassanak, a közönségesek nem, mert azok teljesítése csupán kötelesség.

A kérdés ily megoldása igen nehéz, mert miként lehet megvonni a határt, ameddig a szorosan vett kötelesség tart s melyen túl a kivételes — kötelességen felül — szolgálatok kezdődnek? E tekintetben minden parancsnoknak más lehet a felfogása.

A „rendőrhatalom megbízott” kérdésének rendezését is sürgeti a szerző.

(Csehország.) Četnický Obzor.

1930. 20. szám.

Az új csendőrségi egyenruháról szóló rendelkezéseket a Csendőrségi Közlöny f. é. 11. számában közzétették. Az Obzor ezen rendelkezésekkel nincsen megelégedve, mert szerinte a csendőrség kívánságait nem vették figyelembe. Mint tudjuk, a rendfokozatot az új szabályzat szerint a cseheknél is újra csillagokkal jelölik, tisztelnél arany-, altisztelnél ezüstcsillaggal. Az Obzor szerint nem kellett volna a hadsereget utánozni. Azt a különbséget, ami egy csendőr és egy hadseregbeli altiszt között minden tekintetben fennáll, a rendfokozatok másneműségével is ki kellett volna jelezni. A csendőrfelügyelőség hibáztatja, hogy a hadsereg beolvastási törekvései győztek az egyenruha kérdésében, a csendőrség kívánságaival szemben. A csendőrfelügyelőt, Vyčítal tbk-ot ezért személyében is erősen támadja. Annyit sikerült csupán elérni, hogy a csendőrök a kimenőkartot a zubbony alatt viselhetik, ami nemcsak praktikusabb, de a ruházatot is jobban kíméli. Könnyű, kényelmes sapkát is rendszeresítettek a csendőrök számára, amelyet utazásoknál, vagy más alkalommal a nehéz sisakkal felcserélhetnek. Az egyenruhaváltozásokra a hadsereg tisztjei és altisztjei 1000 korona kölcsönt kaptak, amelyet hírek szerint, nem kell visszafizetni. A csendőrség tagjai részére csupán 300 korona visszafizetendő kölcsönt kértek erre a célra, de a pénzügyminiszter hallani sem akar erről. Nem első eset, hogy a csendőrséget, melynek vezetősége milliókat takarít meg a költségvetésből, ilyen módon inellőzik. A csendőrség adóssága kb. 20 milliót tesz ki. Figyelmezteti az illeté-

keseket, ne rakjanak újabb terheket a csendőrségre, mert az oda fog vezetni — ami más testületeknél ma már nem ritkaság —, hogy a csendőrség is a „Baksis”-rendszerre lesz kénytelen áttérni. Legalább azt az összeget adják meg a csendőrségnek is, amelyet a hadsereg kapott erre a célra.

A közbiztonsági szervek egyesítésének tervével kapcsolatban ismét hosszú cikket ír, amelyben síkra száll azon már-már érvényrejutó szándék ellen, hogy a rendőrségbe kell beolvasztani a többi hasonló intézményeket. A városi rendőrségeket fokozatosan máris kezdik megszüntetni és helyüket mindenütt az állami rendőrség foglalja el. Természetesen mindenütt sokszorososan nagyobb számú személyzettel és hatalmas adminisztrációval. A szak- és napisajtóban naponta lehet olvasni cikkeket, amelyeknek nyilvánvaló célja, hogy a csendőrség is az államrendőrségbe olvasszassék. A szakemberek ennek a tervnek képtelenségét hamar belátják, de a tájékozatlan közvélemény könnyen ül fel az ilyen hangzatos propagandacikkeknek, amelyeknek írói legtöbbször nem is ismerik a kérdés lényegét. Mindenki tudja, hogy a csendőrség minden tekintetben Himalája magasságban áll a rendőrség felett, ne jöjjenek tehát ilyen naiv tervekkel. Hiszen hova-tovább, mindig több híve van annak, hogy magában a fővárosban is csendőrök lássák el a közbiztonsági szolgálatot, mert a rendőrség tehetetlensége nyilvánvaló. A kérdés megítélésénél csak a közérdeket szabad nézni, nem pedig azt, hogy egyesek újabb zsiros állásokba kerüljenek, vagy másokat bejuttassanak.

A „Četnický Listy” és az érdekkörébe tartozó sajtó hosszabb ideje fáradozik egy csendőrségi egyesület létesítésén, amelynek célja a csendőrség anyagi és kulturális ügyeinek előmozdítása volna. A már megalakulóban levő egyesület felhívásában 300 korona (48 pengő. Szerk.) évi tagsági díjat kíván. Az Obzor azt hiszi, hogy a csendőrség mai anyagi helyzete mellett a legjobb szándék dacára is kevesen lesznek, akik ilyen horrorális díjakat fizetni tudnak.

A f. é. március 6. és 7-én tartott Masaryk-ünnepségek alkalmából egyes csendőrpáncsnokságok a csendőröket súlyosan megterhelő parancsokat adtak ki. Ezek közül a beregszászi osztály parancsát ismerteti részletesen, amelyben kifogásolja, hogy a csendőröknek a rendes szolgálat ellátásán felül óráról-órára beállítva, különböző ruházatban kellett szolgálat, tisztelgés és reprezentálás céljából megjelenniük, egyes ünnepségekre a sajátjukból beléptidíjakat fizetni, tekintet nélkül arra, hogy módjában volt-e az illetőnek vagy sem. Ma már minden csendőr retteg az állami ünnepektől, amelyek az illő öröm és ünneplés helyett csak munkát és keserűséget hoznak számukra. Az épületek feldíszítését elrendelték, de zászlókra, növényi díszre, világítóeszközökre pénzt nem adtak, így a csendőrök a saját lapos zsebükből voltak kénytelenek a szükséges eszközöket beszerezni. Felhívja a belügyminisztériumot, hogy az ilyen túlkapásokat azonnal szüntesse meg, hogy az ünnep a csendőr számára is valóban ünnepet jelentessen.

Horst B. írónak a „Rengő Föld” című regénye a csendőrséget súlyosan sértő kitételeket tartalmaz. A kritikák a sértéseket kifogásolják ugyan, de mégis azt írják, hogy a könyv megérdemli, hogy a legszélsebb körben olvassák. Ezen eljárás ellen még a „C. L.”-nek sem volt észrevétele, pedig ha már a törvény nem nyújt módot az ilyen sértések megtorlására, legalább a sajtónak kell elégtételt vennie.

Egyes hivatalos helyről származó hírek szerint a felvidéki, illetve ruthénföldi pótlékokat az egész vonalon beszüntették. Egyesek ezen hírtől annyira megijedtek, hogy az egyébként nyugdíjba is beszámító pótlék megmentése céljából nyugdíjaztatásukat kérik. Az Obzor figyelmezteti olvasóit, hogy ne hamarkodják el a dolgot, bár a pótlék megszüntetésére vonatkozó híreket határozottan ő sem vonja kétségbe.

A tolvajnyelvben a csendőr neve „csor”, amit a tolvajnyelv a cigányoktól vett át. Egy prágai rendőrtisztviselő 5000 szavas tolvajnyelvszótárt adott ki, mely szerint a csendőr neve „bejk” (cseh szó = hika. Szerk.), a csendőrlaktanyáé pedig „bejkárna” (= „bikaszállás”. Szerk.). Nevetségos volna ezen az átkeresztelésen megsértődni, de jellemzi a szeretetet, amelyet a rendőrség a csendőrség iránt érez és amely a csendőrséget a bűnügyi központból is teljesen kiszorította.

Legszomorúbb tapasztalása életünknek, hogy még saját tapasztalásainknak sem vesszük hasznát s csaknem mindig ugyanazon hibákért többbizben válunk szerencsétlenekké, főképp ha azok nemes tulajdonainkon alapulnak.

Eötvös.

Naplótöredék.

Május 15. Melegen tűz az áldott tavaszi nap, virágban pompázik minden.

A Kotormány—dávidházi állomáson magyar zászlót lenget a szél, az állomáson vámőrök állanak. Itt kezdődik a jugoszláv határ. A sínek felszedve s a töltésen, hol azelőtt acélparipák vágattak, ma vadbükköny burjánzik. A határvonalon túl hatalmas természetű szerb határőr áll, a mi oldalunkon egy fiatal vámőr. Modern Góliát és Dávid. Szívem eltelik keserűséggel.

A szerb leveszi puskáját, lábához támasztja és vakarózik. Bizonyára melege van. Örhhelyen katonaszemnek ez szokatlan látnivaló. Tekintetem önkéntelenül is a vámőrre siklik. A fiatal, gyerekarcsú vámőr úgy áll, mint egy érceöntött szobor. Szeme a szerben, keze görcsösen feszül fegyvere szíján. A megtestesült kötelességtudat.

Az én szívemben a bánat kezd reménységgé változni. Eszembe jut a múlt: 82 évvel ezelőtt éppen ilyen fiatal gyerekek szalajtották meg ennek a Góliát szerbnek az elődeit.

* * *

Július 23. A Mura partján bandukolok csendesen Murakeresztúr felé. Túl, a szerb oldalon tehének legelésznek. A kánikulai nap perzseli a füvet. Megállok, pihenek. Éneket hallok, az ismerős melódia megüti fületem, felfigyelek.

Tőlem pár lépésnyire négy gyermek ül a fűzfák árnyékában, lehetnek 10—11 évesek.

Kettő fején címerpajzsos diáksapka, a másik kettőn kalap. A diáksapkások énekelnek, a másik kettő hallgatja, majd kis idő múlva ők is belekezdenek. Nehezen megy egyszer-kétszer, már harmadszor végig énekelik az egész strófát. Feléjük tartok, észrevettké, a két kalapos ijedten ugrik fel és a Mura felé szalad. Utánuk kiáltok, hogy ne fussanak, hiszen nem bántom én őket. Megállanak. Látom, hogy remeg mind a kettő. A diáksapkások is hívják őket. Lassan visszamerészkednek, de szemükben borzasztó félelem ül. Bátorítom őket, kérdésemre elmondják, hogy odaát valók, átjöttek a folyón s most éneket tanulnak.

Török a magyar szót. Az egyiket Tar Péternek, a másikat Dalos Janinak hívják. Odaát nem lehet magyarul beszélni, mert verést kapnak érte. Csak este mernek édesanyjukkal magyarul imádkozni, mert az, Aki ezt hallja, nem veri meg őket a magyar szóért...

* * *

Augusztus 10. Szabadságomat Zemplénben töltöttem, Rákóczi és Kossuth földjén. Kisétáltam a határra. Megínt határ. Tegnap szerb, ma cseh. Hát ez ne fájjon?!

Két üveges zatyafi jön velem szemben a határon át, élénken vitatkoznak valamin. Meglátnak, megemelik kalapjukat.

— Honnan, honnan? — szólítom meg őket.

— Csak az Terebesbul, — mondják mind a ketten.

Megállnak, hatalmas somfabotjukat kruszinkájuk alá támasztják és megpihennek.

— No, mi újság odaát? — kérdezem őket.

— Újság az megvan nagy Terebesba, — válaszolja az egyik.

Hüvelykujjával a társa felé bökö:

— Vasárnap sok palinku megivott, aztan danilu, hogy: „Horthy Miklos zudvaraba van az magus nyarfa”. Jötte aztan zsandar, Jano megverte zsandar, zsandarok megverték Jano. Fizetni Jano 500 krana, oszt nem viszi zsandar Janot Kassaba.

— Nem Kassa az, — vágok a zatyafi szavába. — hanem Kosice.

Huncutul nevet és folytatja:

— Legyem én csak adig zablakos és legyem asztan szolgabiró, mig az legyem Kosice.

Megrántotta kruszinkáját a hátán, köszöntek és csendesen megindultak Újhely felé.

Lám, ezek bíznak és mi csüggedünk. Pedig ők csak jobban tudják...

* * *

Augusztus 12. A Ronyva partján sétálgatok, kétoldalt árva fűzfabokrok. Bent a patak közepén csörgedezik egy kis víz. Egy csapat magyar kacsa, fittyet hányva a trianoni rendelkezéseknek, áttipeg a túloldalra. Úsznának a szegények, ha volna elég víz.

Eszembe jut az a szemtelen hazugság ott Párisban, mikor erre a kis patakra ráfogták, hogy hajózható.

* * *

Túlról, a Ronyván át ide látszik a Borsi-i templom tornya. Eszembe jut ifjúságom és lelkem megtelik keserűséggel. Hányszor mentem én oda a nagy Fejedelem szülőházához, de hányszor. Utoljára még nem is olyan régen.

S most ez a majdnem kiszáradt kis patak akadály a annak, hogy odamehessek.

Igen, ez az akadály, mert Benes ezt a félig kiszáradt patakot vette természetes határnak a republikájához. Ez az a stratégiai vonal, amelyre majd dicső hadserege támaszkodik, ha majd egyszer...

Na, én nem szeretnék akkor cseh bőrben szuszogni...

* * *

Lejjebb egy öreg paraszt kapálgat odaát. Már mesziről megismerem. Atköszönök neki, csak néz, néz, gondolkodik. Megismert.

Felfigyel a kis állomás felé, majd a hídon posztoló csehet nézi. Mikor az hátat fordít, hóna alá veszi kapáját s beszalad a patak medrébe.

Beállítja kapáját a vízbe dagadni s onnan kérdi, minden gallyzörrenésre felfigyelve, hogy jövünk-e már? A cseh megfordul a hídon, figyel.

Könny szökik a szemembe, nem bírok válaszolni az öregnek, aki lehorgasztott fővel lopakodik fel a patak medréből.

* * *

A berecki úton két ember ballag. Utolérem őket. Az egyik idős bácsi, a másik fiatal nebuló.

— Hová, hová? — kérdezem az öreget.

— Bereckibe, — mondja és bemutatkozik.

Kelemen Józsefnek hívják, odaát való *-re.

— Hej, uram, nincs ott a magyarnak becsülete. — Sóhajtt egyet, arcát szinte eltorzítja a fájdalom. — Három gyermekem van. Mind a három fiú. Kettő katona, cseh katona. Az egyik ki sem szabadul, már a másikat is becsukják. És miért? Mert magyarok. Ez itt a leg-

kisebb fiam. Viszem a nagyanyjához, itt akarom iskolába jártni, ha felveszik. Odaát még mindig az elsőbe jár és már kilenc éves. Pedig jól fog az esze, de mindig megbuktatja a cseh tanító, mert csehül nem tudja elmondani a leckét.

Megsimogattam a fiúcska arcát. Szegényke! Most majd magyarul tanulhatja a földrajzot, de milyen szégyenletesen szomorú magyar földrajzot!

* * *

Augusztus 16. A győri vonat robogva közeledik Komárom felé. Feltűnik a Duna méltóságosan hömpölygő vize. Az utasok leeresztik az ablakokat és úgy nézik az állragadó képet. Az egyik ablak előtt egy fiatal asszony áll kisleányával.

— Anyus! Ez a Duna? — kérdezi a kisleány.

— Ez, fiacskám — válaszol az anyja.

— Hát ott mi van? — mutat a kisleány a túlsópart felé?

— Ott már Csehország van, kisleány.

— Anyuskám! Mik azok a csehek — kérdi tovább a kisleány.

— A csehek katonák voltak, kisleány, elfoglalták hazánkat és most ők ott az urak. Nagypát is elkergették, mert nem akart cseh lenni, — világosítja fel az anyja kisleányát.

Berobogunk Komáromba, utasok szállnak föl. Bejön egy tüzér.

A kisleány újra kérdezi az anyját:

— Mondd, anyus, mi ez a bácsi?

— Ez katona, kisleány — felel az anyja.

— Ronda cseh! — mondja a kisleány és kiflidarabját a tüzérhez vágja.

* * *

Augusztus 23. Az újhelyi kocsmában ablakosok pálinczának. Tördelik hozzá az istenáldotta magyar cipót. Hazafelé jönnek az Alföldről.

Egy fiatal legény az asztal végénél szomorkodik. A társai biztatják, hogy igyék, de nem iszik. Tótul beszélnek.

Megszólítom őket tótul, meglepődnek, de a másik percben majd megesznek örömben. Diskurálunk.

Kérdezem, hogy társuk miért búsul annyira? A legöregebb válaszkérdésemre:

— Hát bizony, nagy dolog esett meg veled, uram. Debrecenből küldött egy lapot a szeretőjének. Fain lap volt, együtt választottuk ki. És most ujságolja a falunkbeli Koletár, aki a múlt héten jött el hazulról, hogy a Marit becsukták a levélért két hónapra Kassán.

— De miért? — kérdeztem meglepődve. — Hiszen az nem bűn, ha valaki a szeretőjétől képeslapot kap.

— Igen ám, csak hogy a levelezőlapra rá volt nyomtatva, hogy: „Nem, nem, soha!”

* * *

Meddig tart még ez a keserű pohár?

Meddig kell még testvéreim megaláztatását összekötözött kézzel nézmem?

Meghallom-e még a tárogató hívó szavát ott a borsi udvarház udvarán?

Igen! Én hiszem a magyarok Istenét, hogy igen!

Nagy Lajos I. őrmester
(Szombathely).

Kinevezés. Kormányzó Úr Öfőméltósága vitéz Kárpáthy Kamilló altábornagyot, a m. kir. honvédség főparancsnokát gyalgalsági tábornokká nevezte ki.

Dicséret. A m. kir. pécsi IV. kerület parancsnoka kerületi dicsérő okirattal való ellátás mellett teljes elismerését fejezte ki: Kovács Sándor II. alhadnagyának, mert egy rablógyilkosság bünteténél, mint szakaszparancsnok, a nyomozás irányítása alkalmával tett célszerű intézkedéseivel és fáradságot nem ismerő szorgalommal hozzájárult ahhoz, hogy a rablógyilkosságnak áldozatul esett és 35 napig eltemetetlenül fekvő hulla személyazonossága megállapíttassék, a bűnjelek biztosíttassanak és a tettes 96 órai nyomozás után az igazságszolgáltatás kezébe kerüljön; Domonkos Ferenc tiszthelyettesnek, mert egy rablógyilkosság bünteténél, mint őrsparancsnok, a nyomozás irányítása alkalmával tett célszerű intézkedéseivel és fáradságot nem ismerő szorgalommal hozzájárult ahhoz, hogy a rablógyilkosságnak áldozatul esett és 35 napig eltemetetlenül fekvő hulla személyazonossága megállapíttassék, a bűnjelek biztosíttassanak és a tettes 96 órai nyomozás után az igazságszolgáltatás kezébe kerüljön; Kozma József tiszthelyettesnek, mert egy rablógyilkosság bünteténél, mint járőrvezető, kiterjedt helyi és személyi ismerete révén, kellő céltudatossággal és fáradságot nem ismerő szorgalommal nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a rablógyilkosságnak áldozatul esett és 35 napig eltemetetlenül fekvő hulla személyazonossága megállapíttassék, a bűnjelek biztosíttassanak és a tettes 96 órai nyomozás után az igazságszolgáltatás kezébe kerüljön; Bereczki András tiszthelyettesnek, mert mint kerületi segéd-tiszt segédmunkás, teendőit mindenkor teljes odaadással és lelkiismeretes buzgalommal látta el, alárendeltjeit helyesen befolyásolta és oktatta, előjáróit mindenben a leghathatósabbán támogatta. — Nyilvánosan megdicsérte: Sipos Ferenc őrmestert és Máté János csendőrt, mert egy rablógyilkosságnak áldozatul esett és 35 napig eltemetetlenül fekvő hulla személyazonosságának megállapításánál, a bűnjelek biztosításánál és a tettesnek 96 órai fázarszót nyomon után való kiderítésénél járőrvezetőjüket kitartással, odaadó buzgalommal, hathatósan és eredményesen támogatták; Kálmán Ferenc törzsőrmestert, mert a kenderesi örkülönítményre több egymást követő éven át történt huzamosabb ideig tartó vezénylése alkalmával a reábizott különleges és igen fontos szolgálatát fáradhatatlanul, kiváló szorgalommal, lelkiismeretesen és eredményesen teljesítette. — A m. kir. miskolci VII. kerület parancsnoka kerületi dicsérő okirattal való ellátás mellett teljes elismerését fejezte ki: Csontos Imre és Eszlári Lajos törzsőrmestereknek, előbbinek hét, utóbbinak öt ízben történt különleges szolgálatra való vezénylése alkalmával a Kormányzó Úr Öfőméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó igen nehéz, felelősségteljes és fontos szolgálatnak igen lelkiismeretesen, fáradságot nem ismerő, kiváló buzgalommal és éberséggel való ellátásáért; Imre István tiszthelyettesnek 18 évet, Szücs Kálmán tiszthelyettesnek 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban elért igen buzgó és eredményes tevékenységükért, mint őrsparancsnokok, őrséik példás rendbentartásáért, alárendeltjeik helyes irányú nevelése, kiképzése és vezetése terén kifejtett igen buzgó és igen eredményes tevékenységükért és példás magaviseletükért; Szentmiklósi Imre g. tiszthelyettesnek 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, különösen azonban az utóbbi 10 év alatt, mint osztály gazdasági hivatali segédmunkás, az irodai szolgálatban lelkiismeretes pontossággal és szakértelemmel végzett igen buzgó és igen eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért. — Nyilvánosan megdicsérte: Ujvári Imre őrmestert különleges szolgálatra való vezénylése alkalmával, a Kormányzó Úr Öfőméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó igen nehéz, felelősségteljes és fontos szolgálatnak igen lelkiismeretesen, fáradságot nem ismerve, kiváló buzgalommal és éberséggel való ellátásáért.

Elöléptek: A Budapesti m. kir. I. kerületben törzsőrmesterré: Herczeg István őrmester, — őrmesterré: Kaufmann Ferenc, Fazekas János, Benedek István és Bíró Balázs csendőrök.

Pályadíjas előadások az Országos Tiszti Kaszinóban. Az Országos Tiszti Kaszinó választmánya folyó évi június hó 24-én tartott ülésén egyhangúlag úgy határozott, hogy az 1930—31. évi idényben tartandó tudományos és ismeretterjesztő előadások közül 15 előadás előadója egyenként 300-300 pengő jutalomban részesíttessék. Részletes tájékoztatást az Országos Tiszti Kaszinó szeptember havi „Kaszinó-Lap”-ja nyújt.

Házasságot kötöttek: A m. kir. budapesti I. kerületben: *Bundza János* örmester *Varró Margittal* Kókán.

A csendőrség 1930. évi második negyedévi közbiztonsági hévékenységének statisztikája. 1930 április, május és június hónapokban a csendőrség működési területén összesen 24055 bűntett és vétség, továbbá 37175 kihágás eseteiben folytatott nyomozást. A bűntettek és vétségek száma ebben a negyedévben 423 esettel volt alacsonyabb, mint az első negyedévben. A lefolytatott nyomozások a bűntetteknek és vétségeknél eddig 20174, a kihágásoknál 37163 esetben vezettek eredményre. 341 bűntett és vétség, továbbá 11 kihágás esetében a nyomozás még folyik. A nyomozásokkal kapcsolatban a csendőrség összesen 2538 egyént vett őrizetbe és 68600 egyént jelentett fel különböző bűntettek, vétségek és kihágások miatt. Az elkövetett bűntettek és vétségek közül 4734 lopás, 4664 rágalmazás és becsületértés, 4191 testisértés, 1181 csalás, 1068 gyújtogatás és tüzeset, 954 sikkasztás és hűtlen kezelés, 823 vagyonrongálás, 662 orgazdaság és bűnpártolás, 467 magánlakértés, 434 ember élete elleni bűncselekmény, 217 okirathamisítás és 13 pénzhamisítás. A még fennmaradó szám az egyéb bűntettek és vétségek között oszlik meg. A negyedévben belül a bűntettek és vétségek száma csökkenő arányt mutat. Így április hónapban 7045, június hónapban pedig már csak 5230 volt az elkövetett bűnesetek száma.

Scholtz altábornagy temetése. Augusztus 29-én délután temették a kerepesi temető halottsházából mérényi *Scholtz Gusztáv* ny. altábornagyot, aki a világháborúban a 40. honvéd táborig tüzérezrednek, majd később a budapesti vegyesdandárnak tüzérségi parancsnoka volt. A díszes katonai temetésen megjelentek a nagyszámú rokonságon kívül az elhunyt tábornok társai, köztük: *Kozma Ferenc* tábornok, *Kárász Ernő* altábornagy, *vitész Hellebronth Antal* tábornok a Vitézi Szék képviselőjében, *Riedl Miklós* és *Riedl Lajos* altábornagyok és még számos magasrangú katonatiszt. Kivonult a 40. volt honvéd táborig ágyúszred tisztikara, míg a gyász kíséretet az 1. honvédtüzérezred adta. Gyászbeszéd nélkül, néma kegyelettel fejeződött be a gyászszertartás a sírnál, ahol az evangélikus lelkész búcsúztatta el a halottat. Az elhunyt a szépmultú honvédtüzérség egyik szervezője és kimagasló alakja volt.

Nemzetközi légijogi kongresszus Budapesten. A Páris székhellyel működő nemzetközi légijogi bizottság kongresszusát a magyar kormány meghívása alapján ez év szeptember 29-től október 3-ig Budapesten fogja megtartani. A nemzetközi légijogi bizottságot 1909-ben alapították; jelenleg több mint 30 államban, így Magyarországon is tudományos nemzeti csoportjai vannak. Az ezévi budapesti kongresszus programja a légijogi legidősebb kérdései, a tengereken feletti légi közlekedés, az úszó szigetek, Hidravionok, a légi járművek fedélzetén elkövetett bűntettek és vétségek kérdéseinek megvitatása van kitűzve.

A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület vízbőlmentési tanfolyamai. A BÖME szeptember hónapban két vízbőlmentési tanfolyamot tart. Férfiak részére szeptember 16-tól 23-ig a Rudasfürdő fedett uszodájában este 8 órakor. Nők részére szeptember 17-től 24-ig a Császárfürdő fedett uszodájában este 7 órakor. A tanfolyam díjtalan. Jelentkezni lehet a név és lakás közlésével a BÖME gazdasági hivatalában, Budapest, V., Markó-utca 22., I. emelet 32.

Hamis egypengősök. Utóbbi időben több csendőrörsön emeltek panaszt amiatt, hogy hamis egypengősökkel becsapták őket. Több ilyen hamis egypengőst lefoglaltak és alaposnak látszik az a feltevés, hogy a hamis egypengősök vidéken készültek. A hamis egypengősök gyengén sikerült hamisítványok, az eredetnél halványabb színűkről és kisebb súlyukról könnyen felismerhetők.

Prágában megnyitották a börtönügyi kongresszust. A napokban nyílt meg Prágában, a képviselőház üléstermében a X. nemzetközi büntetőjogi és börtönügyi kongresszus, amelynek tisztelhetbeli elnöke *Sir Evelyn Ruggles Brise*, az angliai börtönügyi tanács volt elnöke. A prágai kongresszus munkája elsősorban a kiszabott büntetés végrehajtásával foglalkozik négy szakosztályban, még pedig a törvényhozási, közigazgatási, megelőzési és a fiatalokrákkal foglalkozó szakosztályban. A tárgysorozaton a szabadságvesztésbüntetések néme és időtartama, az igazságügyi és felügyelő személyzet kiválasztása és kiképzése, továbbá az elítélteknek becsületet kenyéreszerepre való nevelése és a fiatalokrá bűnösök különböző ügyei szerepelnek. A kongresszuson a világ minden részének harmincnégy államából több mint ötszáz delegátus vesz részt.

Polgári iskolai előkészítést vállal *vitész Zsiray József* tanár. (Budapest, I., Maros-utca 11., II. 14.)

Derby ebkiállítás Budapesten. A *Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete* az őszi országos Derby ebkiállítást e hó 21-én tartja meg a Beketov-cirkuszban. Ezen ebkiállításon az összes elismert fajtához tartozó fajkutyák kiállíthatók, amelyek a kiállítás napjaira a nyolchónapos kort betöltik. Ennél fiatalabb ebek csak mint „alook” nevezhetők eladásra. Magára a Derby-díjra az 1929. naptári évben született ebek nevezhetők. A kiállítással kapcsolatban műkoforékverseny is lesz foxtérierek és tacsokok részére. A rendőrkutyafajtához tartozó kutyák részére rendőrkutyabemutató vizsgák és versenyek is lesznek. A kiállítandó ebeket szeptember hó 15-ig lehet *Ilosvai Lajos Károly* m. kir. gazd. tanácsosnál bejelenteni az egyesület irodájában, VIII., Conti-utca 21. szám alatt. Telefon: József 384—64., ahol részletesebb felvilágosítás is nyerhető.

Külföldi katonai attasék a német hadgyakorlatokon. Az *Echo de Paris* jelentése szerint a német kormány a francia, belga és lengyel katonai attasékon kívül valamennyi más állam katonai attaséját meghívta a német hadgyakorlatokra. A lap szerint ezzel a mellőzéssel akar tiltakozni Németország a Saar-vidék francia megszállása, Eupen és Malmédy területének Belgiumhoz csatolása, valamint Lengyelországnak a német keleti határok ügyében való merev magatartása ellen. Az angol katonai attasé meghívását Hindenburgnak az angol hadsereg iránt érzett különös nagybecsülése kifejezésének tartják.

„Felhívás a csendőrmártírok fényképeinek beszerzésére. A szombathelyi csendőraltszti olvasókör elhatározta, hogy az 1918—19. évi forradalmak alatt mártírhaltalt halt csendőrtisztek és altisztek emlékének megörökítése végett azok arcképeit összegyűjti és emlékkönyhöz méltó módon, díszes keret alatt az altiszti olvasókör helyiségében kifüggeszti, illetve megörzi. Hogy a terv megvalósulhasson, közreműködésre azokat az őrsparancsnokokat hívom fel, akiknek körletében valamelyik csendőrmártír hozzátartozója lakik vagy tartózkodik. Az e tekintetben érdekelt őrsparancsnok alkalomadtán látogasson el az illetőhöz, vagy illetőkhöz és a cél ismertetése mellett kérje fel arra, hogy az olvasókörnek egy fényképet adományozzának. Ha az illető vagy illetők a fényképről, mint emléktárgyról lemondan; nem volnának hajlandók, úgy rövid időre való átengedésre kérjék fel, lefényképezés után az olvasókör az őrs útján visszajuttatja. A fényképeket az őrsparancsnokság az illetők nevének feltüntetésével, közvetlenül a szombathelyi altiszti olvasókör címére, „Szombathely, csendőrlaktanya”, küldje meg. Az esetleg felmerülő költségeket az olvasókör viseli. *Rohonci Imre* őrnagy, az altiszti olvasókör elnöke.”

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, tehát azokat beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. Kéziratot csak akkor küldjön vissza, ha a beküldő megcímezett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kéziratot nem olvasunk el. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jellegül legcélszerűbb egy (kisebb helység nevével, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr” lekszikon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi

egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, mástól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 14.) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Világos. A folyó évi csendőrségi zsebkönyv 281. és 282. oldalán talál erre vonatkozólag pontos adatokat. Az őrsiroda világításának a költségeit a nőtlen legénységre soha, semilyen körülmények között sem szabad áthárítani.

Igazság. A Szut. 4. mellékletét képező napirend azt is előírja, hogy télen és nyáron mikor van az étkezés ideje. Nézze meg.

Komlósd. Esetenként szerződhetnek vállalkozót, illetve szállítót. Jelenleg még csak tárgyalnak újabb szállítmányok felől, de az anyagraktár csak annyit lepedőt szerez be, amennyire kincstári használat szempontjából szükség van. Nagyon körülményes volna a szállítóval olyan megegyezést keresni, hogy magánosoknak is kincstári áron szállítson lepedőket, az anyagraktárparancsnokság pedig nem vállalhatja az ilyen magánrendelések lebonyolítását, mert az túlságosan is sok adminisztrációval járna.

R. F. S. A méhészeti könyvkészletünk elfogyott. Ha valaki rendszer szabadságát arra használja fel, hogy méhészeti tanfolyamot látogat, az dicséretes és okos dolog, de külön erre a célra szabadságot nem engedélyeznek.

Nyugdíjas. Nyugdíjat mindketten kapnak, lakbért azonban csak egyikük. A magasabbikat választhatják. A 2. kérdésre a lekszikon rovatban kap választ.

K. V. törm. A nyilvántartásban nem fordul elő.

Sátortető. Reiter József alezredes címe: Budapest, Andrásy-laktanya.

Borotválkozás. Kétségtelen, hogy a jó és tiszta megjelenés első feltétele az, hogy az arc mindig borotvált legyen. Aki a késhez van szokva, maradjon amellett, de aki most kezd a borotválkozást, jobban teszi, ha a „Gilette”-re szokik. Ezt nagyon olcsón lehet megszerezni, arra azonban ügyelni kell, hogy rozsdamentes, ötvöztött fémből való legyen. Az amerikai védjeggyel ellátott ilyen borotválkozó eszközök a legbiztosabbak. Fontos az, hogy a szakáll jól megpuhuljon a szappanozás alatt. A sokféle krém, amit reklámoznak, nem olyan jó, mint a szappan. Borotválkozás után az arcot szeszrel ajánlatos bedörzsölni, persze mosakodás keretében. A szagos dolgok a szesznél sokkal kevésbé biztosan fertőtlenítenek, meg aztán nem kell a szomszédnak is megéreznie, ha az ember borotválkozott. Szagos szappannal, kölnivizekkel csinálni kell banni, mert a jóízű emberek orrát bántják az ilyen piperkőc szagok. A púder borotválkozás után jó arra, hogy az arcot pikkelyessé ne fújja ki a szél, ámbár alapos szeszbedörzsöléssel is elejét lehet ennek venni. Azt mondánunk sem kell, hogy kimeszelt arc nem kakastoll alá való. Hogy milyen időközökben borotválkozzunk, az egyéni dolog ugyan, de szerintünk az a helyes, ha az ember mindennap megborotválkozik, éppen úgy, mint naponta megmosakszik, mert így mindig, mindenütt jó benyomást kelt, kényelmetlenül váratlan helyzetekbe nem kerülhet. Ha egyszer ezt megszokja az ember, nem tud róla lemondani.

N. őrmester, Büdsszentmihály. Lehet, hogy valamelyik közelebbi számunkban közöljük. Képet sem adunk vissza. A 16 f. bélyeget lapunk javára bevételztük.

Ignotus. Önálló cikknek nem elég erős a téma, de más formában felhasználjuk.

Zalaegerszegi gy. tanalosztály. A képek szépek és jók, alkalomadtán közlünk belőlük.

Pályázat. Seholy sem találjuk. A pályázatot azért küldje csak be.

K. L. Olvassa el mai számunkban „Érdeklődő” jeligré küldött üzenetünket.

Hidas. Kettő közül az egyiket, a baromfilopási esetet közölni fogjuk.

Szamos. Gyalogsági tábornok.

Bácskai. Nem Albert, hanem József a keresztnéve, egyébként alezredes, a honvédségnek nem tagja, tartózkodási helye: Innsbruck, Müllerstrasse 27. (Ausztria).

Délibáb. Eltávozás engedélyezése az őrsparancsnok különleges joga, mert szabadságot nem engedélyezhet. Az irdai segéd munkások nem eltávoztak, hanem szabadságot kérnek, mert a tisztis parancsnokok szabadságengedélyezési joggal bírnak. Hogy az irdai segéd munkások havonta az őrsőkön engedélyezhető eltávozásra igényt tarthatnak-e, azt a Szut. nem szabályozza, de erre nincs is szükség, mert a segéd munkások parancsnokai a lehetőségek és körülmények szerint fel vannak arra jogosítva, hogy a segéd munkásoknak is rövidebb-hosszabb szabadságokat engedélyezzenek.

K. B. 1. Olvassa el lapunk 1924. évi 9. számában „F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi” jeligré küldött üzenetünket. 2. Az sehol sincs szabályozva, hogy az őrsparancsnok köteles-e reggelként a laktanyába beérkező szakaszparancsnoknak jelentést tenni arról, hogy az éj folyamán történt-e valami, vagy sem. Ön azt mondja, hogy ha valami történt, azt természetesen rögtön amúgy is bejelenti, ha pedig nem jelent semmit, hanem csak tisztelgessel fogadja a szakaszparancsnokát, akkor az azt jelenti, hogy nem történt semmi. Lényegében tehát az ilyen nemleges jelentés céltalan és fölösleges dolog. Ebben mi önnök tökéletesen igazat adunk, másrészt azonban természetesen találjuk, ha a parancsnok, mikor reggel a laktanyába érkezik, tudni akarja, fordult-e elő valami komolyabb esemény távolléte alatt, vagy sem s hogy ezt nem abból kívánja következtetés útján megállapítani, hogy az alárendeltje jelent-e neki valamit, vagy csak némán tiszteleg, hanem élőszóval akarja hallani, hogy volt-e valami vagy sem. Amennyiben tehát a szakaszparancsnok ezt így követeli, akkor az úgy is van rendjén s szerint kell cselekednie.

Lillafüred. Mi úgy látjuk, hogy jogos a kérelme. Szolgálati úton terjessze fel a kérvényét a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály).

Előfizető. 1. Választ a lexikon-rovatban kapott. 2. Hozzánk éppen olyan formában kell írni levelet, mint akárki másnak. Félhasábosan és a papírosnak csak az egyik oldalára azokat a közleményeket kell írni, amelyek a lapban való közlés céljából jutnak hozzánk.

Cs. I. 100. A budakeszi József főherceg tudószanatóriumban való felvételüket kérje szolgálati úton a népjóléti és munkügyi miniszter úrtól (X. osztály). A kérvényhez csatoljon hatósági orvosi bizonyítványt, jobb azonban, ha az orvosi bizonyítványt csendőri (katonai) orvos állítja ki, vagy legalább láttamozza. A kérvényben együttesen feleségével kérjen beutalást, de juttassa kifejezésre azt is, hogy külön-külön beutalásra is igényt tartanak. A szanatóriumban ugyanis külön vannak elhelyezve a férfi- és nőbetegek s nem bizonyos, hogy azonos időben van üres hely itt is, ott is. Megtörténhetik tehát, hogy egyiküket korábban fogják beutalni s a másik beutalására csak később kerülhet sor. Ezen ne sokat gondolkozzanak, mert a szanatóriumban amúgyis külön lesznek egymástól elhelyezve. Az a fontos, hogy mihamarabb bejussanak és meggyógyuljanak. A beutalásig orvosi utasítás szerint éljenek, hogy a baj ne rosszabbodjék. Ez olyan dolog, hogy ha idejében megfogják, semmiség, ha azonban elhanyagolják, komoly betegség keletkezhetik belőle. A költségekre vonatkozólag olvassa el az 1926. évi 21. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 106.856/VI. b. 1926. sz. B. M. körrendeletet. Más szanatóriumot, mint csendőri, kedvezményesen igénybe nem vehet, de a budakeszinél jobbat nem is találja. Az, hogy a beutalás már csak ősszel történhetik meg, ne okozzon gondot, mert az őszi időszak előnyösebb a gyógyulási lehetőségeket illetően, mint a nyár.

555. 1. Mindaddig, amíg a nő létszámban fogyatéknem lesz, a nősülési kérvények beadására vonatkozó tilalmat nem fogják beszüntetni. Ez egyik kerületnél hamarabb, másiknál később fog bekövetkezni, időhatárt azonban még megközelítőleg sem mondhatunk. Addig nem tart, ameddig már tartott. 2. Olvassa el lapunk múltévi 10. számában „Régi sir, K. L. csendőri” jeligré küldött üzenetünket. A nősüléseket a vámrősnél éppen úgy kivizsgálják, mint nálunk, ott azonban az őrmesteri rendfokozat elnyerése után beadhatja a nősülési kérvényét. 3. Utánanézzünk, később kap választ.

Füred. A gyógyfürdőbe és vissza mindenki a saját költségén utazik, a kincstár azt nem téríti meg.

Himnusz. Névtelen levélre nem adunk választ.

N. S. II. őrmester, Mesztegnyő. Kérje szolgálati úton, hogy a kerületi parancsnokság székhelyén levő őrsre vezényeljék, abból a célból, hogy a katonai fogászati ambulatóriumban a fogát kezeltethesse. Ott csak az anyag árát kell megtérítenie.

Mohács. 1. A nőtlen legénységet áthelyezés esetén csak az utazási költségek megtérítése illeti meg. 2. Az ideiglenes ruhagazdálkodási utasítás 6. §-ához tartozó táblázat szerint 1 ujjas vállgallérral mindenkinek — természetesen a tisztihelyetteseknek is! — el kell látva lennie. 3. Olvassa el lapunk 1928. évi 8. számában „Vallásadó” jellegű „küldött üzenetünket. 4. Csak akkor részesülhetne családi pótlékban, ha édesanyjával közös háztartásban élne. Erre vonatkozólag lapunk legutóbbi számában „Remény” jellegű részletes tájékoztatót adtunk. Egy-idejűleg kérheti esetleg az áthelyezését is.

H. A. csendőr, Battonya. Általában nem engedélyezik, de kivételes esetekben lehet kérni. Az ön kérelme is kivételesnek látszik, azzal indokolhatja, hogy egy ősi magyar családi név kihalását kívánja megakadályozni. Kérvényét szolgálati úton terjessze elő a belügyminiszter úrhoz. Csatolja a születési anyakönyvi kivonatát s ha az állampolgársági okmánya megvan, azt is. Erkölcsei bizonyítványra szükség nincsen, mert a kérvény szolgálati úton fut. A kérvényt 80 fill. okmánybélyeggel lássa el.

Érdeklődő. Olvassa el mai számunkban „H. A. csendőr, Battonya” jellegű küldött üzenetünket, ott megírtuk, hogy milyen okmányokat kell csatolni a névváltoztatási kérvényhez. Községnevet nem engedélyeznek.

Brassó. Nagyon nehéz dolog, mondhatjuk; reménytelen. Ha odaát megvannak a minimális létfeltételei, ne mozduljon az illető. Nagy kérdés még az is, hogy mint román állampolgár, kapna-e nálunk már most beköltözködési engedélyt s még csak azután jönne a nyugdíjkérdés, ami ebben az esetben még a szokottnál is nehezebb.

Sándor. Kihallgatáson jelentse a kérelmét, azt szolgálati úton eljuttatják a belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály) s ha a csendőrség átveszi, a honvédség valószínűleg átadja. Mindenestre nyugodtan megpróbálhatja.

D. 9. A múlt évi 25. számunkban „Bánfalva” jelige alatt részletes tájékoztatást adtunk arról, hogy a vezénylési pótdíj szempontjából mely szolgálatokat kell az őrsállomáson kívül teljesített szolgálatoknak tekinteni. Önnek 3 adag vezénylési pótdíj illetékes a levélben írt szolgálat alapján.

K. S. G. őrm., Bicske. Sajnáljuk, hogy nem közölhetjük, mert a leírás gördülékeny, egy bizonyosfokú írói készségről tanusodik, azonban — s ez az általunk támasztott követelmény lényege — tanulság szempontjából nem üti meg a mértéket. Eltekintve attól, hogy a gyanúsított által kigondolt és végrehajtott cselekmény a bányászatig naiv, nem osztjuk Önnek azt a nézetét, hogy ne tudja valaki pontosan megjelölni egy helyet, ahová egy hordót elrejtetni látott. Ön szerint erre csak az képes, aki a hordót elrejtette. Miért? Ezt nem akarjuk elhinni általánosságban sem, de nem tud meggyőzni erről az az eset sem, amelyet Ön leírt.

G. Gy. th., Kiskunmajsa. A leírásból hiányzik — ami nekünk a tanulságos nyomozásoknál a legfontosabb — a nyomozati ténykedés, ami persze nem az Ön hibája vagy mulasztása, hanem a leírt eset sajátossága folytán adódik elő.

R. J. th., Sárvár. A leírt eset tárgya elég érdekes lenne, de úgy az elkövetett bűncselekménynek, valamint a lefolytatott nyomozásnak ismertetése bizonyos zökkenőket, hiányosságokat mutat fel, amelyek miatt az olvasó elé rajzolódó kép — homályos. Nem közölhetjük.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

26

IRTA: BARÉNYI FERENC.

Gál Imre híven feljegyzett mindent, amit a bíró mondott és aztán eltűnődve hangosan elgondolkozott: — Hátha mégis. Talán éppen azért, mert nem volt boros ember, véletlenül olyan italtól ivott, ami mégis annyira megártott...

— Az igaz, hogy meleg áprilisunk van az idén, — vetette közbe a bíró — de hát csak nem gondolja az őrmester úr, hogy valaki most éjnek-éjszakáján egy szál ingben kószáljon...

— Nem volt ruha rajta? — csodálkozott Gál Imre.

— Nem, szegényen — sajnálkozott a bíró. — Úgy találtak csak pendelyben.

— Az más, — jegyezte meg Gál Imre szinte csak magának és aztán azt kérdezte: — Családos volt az elhunyt?

— Családja nem volt egy sem, csak felesége — felelte a bíró. — Ez a mostani a második felesége. Szegény Gáspár korán megözvegyesedett. Pár esztendeig özvegyi sorban élt, aztán ezelőtt három esztendővel rászánta magát a második házasságra. Szegény lányt vett el, a Barkács Eszti.

— Milyen asszony?

— Csinos, szemrevaló menyecske...

— Nem úgy értem, hanem, hogy milyen asszony volt? — kérdezte Gál Imre.

— Hát jó asszony volt, derék asszony. Csöndes, szorgalmasfajta. Nem volt abban hiba. Háborítatlan békeességben éltek egymással, jó egyetértésben...

— Milyen idős volt az elhunyt?

— Velem egyivású — felelte a bíró. — Úgy tudom, hogy Márton napján volt ötvenhárom éves.

— És az asszony?

— Az asszony? — ümmögte a bíró elgondolkozva. — Az Eszti húsz esztendő volt, amikor Gáspár elvette; annak három esztendeje. Tehát huszonharmadik évében van most...

Gál Imre híven feljegyezte, amit a bíró mondott és aztán a jegyzeteit összehajtogatva, felállt: — Nos, így én most egyelőre eleget tudok. — Orbán őrsvezetőhöz fordult: — Iktasd be és ird elő a szolgálatot...

Orbán őrsvezető meglöbögötte a sürgönylapot: — Előbb az őrmester úr táviratát küldöm el a postára...

— Tedd csak le az íróasztalra, még nem kell elküldeni...

Orbán őrsvezető úgy nézett a parancsnokára, mint aki nem érti a dolgot. Bizonyosság kedvéért mégis megkockáztatta a megjegyzést: — De az őrmester úr már este utazik...

Gál Imre megrázta a fejét: — Nem utazom. Egyelőre nem kezdem meg a szabadságomat...

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utáztatottól.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Árjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs.

BUTOR HITELRE

Megcsodálják lakását, ha berendezését a 32 évóta fennálló **bútor-áruházam** szállítja. Oriási választék háló-, ebédlő- és úriszobából. Nagyon kedvező fizetési feltételek. **SÁNDOR IGNÁC** bútoráruháza, Budapest, VI., Dessewfy ucca 18-20. (Saját házában.)

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és lércépek kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UCCA 2.

— Nem, — álmélkodott Orbán őrsvezető. — Ezért ne rontsa el az őrmester úr a szabadságát. Hiszen mióta várta már. Nyugodtan elmehet az őrmester úr, én elintézek mindent...

— Tudom, — bölintott határozott jóindulattal Gál Imre. — Semmi okom sincs kétségbevonni, mégis addig nem kezdem meg a szabadságomat, amíg ezt ki nem nyomoztuk. Bíró úr, — fordult aztán a bíróhoz — remélem, nem feledkezett meg a holttest őrzéséről?

— Nem — felelte öntudatosan a bíró —, tudom én a rendet. A két községi rendőrt állítottam a pallóhoz.

— No jó, akkor ez is rendben van, — helyeselt Gál Imre. — Még egy negyedórát legyen türelemmel bíró úr, rögtön megyünk. Amíg telefonálok a vizsgálóbíró úrnak, — szolt Orbán őrsvezetőhöz. — Írd elő a szolgálatot. Két járőrt vezényelj ki, az egyiket én vezetem, a másikat te.

Nem múlt el egy negyedóra sem és máris indultak. Orbán őrsvezetőt a legrövidebb úton küldte előre az egyik járőrrel Gál Imre s ő az országúton ment a bíróval. A falu nem volt messzire, alig két óra múlva ott voltak, valamennyien a pallónál. Tehetetlenül vesződött a két községi rendőr a kíváncsi emberekkel, akik a palló körül tolongtak. Gál Imre szigorú kutató szemmel nézett végig a tolongó embereken. Egyikén-másikán úgy nézett végig, hogy az illetőnek megborsódott a háta, attól való félelmében, hogy netalán gyanúba esett. Meg is gyérült az embergyűrű hamarosan, lassacskán hazaszéledtek az emberek. Csak egy-két bámész vénasszony, aki nem bírt a kíváncsiságával, álldogált még rendületlenül; félve pislogtak a csendőrökre, hátha mégis megengedik nekik, hogy mindent lássanak — halljanak. De Gál Imre erőlyesen rájuk szolt, amitől annyira megijedtek, hogy szaporán szédtek vén csontjaikat. Mint a felriasztott varjúcsapat a tarlón, úgy szédledtek el a gyászruhás, sirató asszonyok. Fekete szoknyáik, mint sötét varjúszárnyak, csapkodták siető lábaikat.

Gál Imre a pallóról lenézett: a holttest felé a palló innesső vége alatt kétféle lábnyom vezetett, egyik kisebb, másik nagyobb. Járőrtáskájából előszedte mérő szalagját, megmérte a bíró lábát és felírta a nagyságát. Aztán lemászott a malomárokba s ott is lemérte a lábnyomokat és jegyzeteket készített. Orbán őrsvezető és a bíró szólanul utána ereszkedtek; a többiek fennmaradtak a pallón és érdeklődve néztek lefelé.

— Kivel volt idelent? — kérdezte Gál Imre a bírótól.

— Én? — kérdezte a bíró; majd Gál Imre igenlő fejbölintására azt mondta: — Kerge Peti jött le velem.

— Bíró úr ment elől és Kerge Peti követte?

— Úgy volt — erősítette meg a bíró.

— Visszafelé megint úgy mentek?

— Úgy.

Ezalatt már Gál Imre a hanyattfekvő holttestet vizsgál-gatta, melyen valóban nem volt más, csak az ing.

Megtapogatta az inget, a felsőrésze, melyhez nem ért hozzá az izzap, száraz volt.

— Megtapintotta bíró úr az ing felső részét, amikor ide-lent járt?

— Meg, — válaszolta a bíró — akkor is száraz volt.

— Akkor hát így dobták le már holtan a malomárokba, s az árokban ekkor már nem volt víz, — mondotta Gál Imre és tüzetesebb vizsgálat alá vette az inget. Nagytűöveggel is nézte, mégsem talált rajta vérfoltot; hanem a gallér felett, a nyakon kilenc ujj nyomát fedezte fel. — Tehát megfojtották, — mon-dotta s lemérve a nyomokat, ügyes kézzel sebtiben egyszerű vázlatra vetette a talált helyzetet. Megjegyezte, hogy a nyak baloldalán csak négy ujj nyoma látszott; lehetséges, hogy aki megfojtotta, annak a jobbkezén a mutatóujja hiányzott. Meg-nézte még a halott kezeit; letakarította a sarat róluk és úgy vizsgál-gatta a körmököt. A jobbkez hüvelykujján, a köröm alá szorulva, egy sárga hajszálat talált. Kunkorodó, sörtés haj-szál volt, lehetett bajuszszál is. Megmutatta a bírónak, meg Orbán őrsvezetőnek és aztán papírba csomagolva, tárcájába tette. Aztán még egyszer alaposan körülnézett. — Itt már nincs több látnivaló, mehetünk — mondotta és felmászott a pallóra. Orbán őrsvezető és a bíró utána. Odafent a két községi ren-dőrt felváltatta két csendőrijével és az egyik községi rendőrt mindjárt el is küldte azzal a megbízatással, hogy Kerge Petit hívja be a község házára és ott várjon rá.

Két csendőrijét a pallón hagyva, a malom felé indult Gál Imre: — No, most menjünk a molnárhoz.

— Ott van az árokparton — mutatta a bíró. — Az a mol-nár, aki felénk jön...

— Tudom, ismerem Sötér Istvánt, — mondotta Gál Imre — jártam már erre.

A molnár tiszteletudóan vette le lisztes sapkáját: — Jó napot kívánok.

— Adjon Isten! — fogadta Gál Imre s mindjárt a tárgyra tért: — Mikor tudta meg Sötér uram, hogy holttest van a malomárokban?

— Reggel tudtam meg a bíró úrtól — felelte a molnár.

— Én mondtam meg neki, amikor erre jöttem, — igazolta a bíró.

— Addig nem is tudott róla? — kérdezte Gál Imre, erősen

FINOM ÓRÁK között legolcsóbbak A BRAUSWETTER ÓRÁK!

BRAUSWETTER JÁNOS
SZEGEDEN
MAGYARORSZÁG LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRÁSÜZEME

Arjegyzék órákról és ékszerekről.

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részlet-fizetésre készpénzáron, ellenőriz-hető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK ÉS FARKAS
optikai és fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. vérosháza épületében).

Fiók: VI., Andrásy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

Hegedű
armonlum
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb **rádiónkészülékek** csakis itt a gyárban kaphatók.

Művészesen javít. legjobb hurokat készít.
Arjegyzék ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részlettetés, kedvezmény

BUDAPEST VI. KER.,
BUTOR Ó-utca 3.
RÉSZLETRE Minden csendőr
kedvezményt kap!

BUTOR 1 életra
20 havi részletre

Előleg
nélkül is

Kisipari Butorcsarnok, Dohány-u. 66.

Ha árúja megbízható

Hirdessen a Csendőrségi Lapokban

a molnár szeme közé nézve. — Az állta nyugodtan a kemény, kutató tekintetet és határozottan felelte: — Nem!

Gál Imre szeme rézése megenyhült. — Ki engedte le a vizet? — kérdezte.

— Én, — felelte a molnár. — Odafent lezártam a zsilipet, idelent meg kinyitottam...

— Mikor? — kérdezte Gál Imre.

— Még az órát is meg tudom mondani — felelte a molnár. — Este kilenc órakor engedtem le a vizet, mielőtt lefeküdtem.

Gál Imre pár pillanatra elgondolkozott, aztán megkérdezte a molnárt: — Gyakran szokta innen lebocsátani a vizet?

— Ritkán. Egyszer egy esztendőben. Olyankor, amikor a hajtókereket kell tatarozni. Most is azért engedtem le a vizet, mert egypár küllöt kellett kicserélnem...

— Nézzük meg, — szólta Gál Imre s megindult a hajtókerek felé. Megnyugodva állapította meg, hogy három küllő ki volt szedve s két frissen ácsolt küllőt éppen akkor rakott be az ács. A reves, öreg küllők ott heverték előttük, Gál Imre felvett egyet és amint nézegette, beszédbe elegyedett az áccsal: — Jól megrágtá a víz. — Aztán az újat nézte: — Mennyi idő alatt csinál ilyen küllőt mesteruram?

— Hamar, — felelt az ács, — alig egy óra alatt kifaragok egyet, hogyha elő van készítve...

— Hogy értem ezt? — kérdezte Gál Imre.

— Hát úgy kérem, hogy ha előre megrendelik, akkor a megkívánt nagyságban előre elkészítem nyersen és aztán, mint most is, már csak hozzáfaragom. Sötér uram vasárnap szól nekem, hogy pár új küllőre lesz szüksége. Hétfőn nem értem rá más dolgomtól, hát csak kedden foghattam hozzá a küllőkhöz. Tegnap aztán megmondtam Sötér uramnak, hogy nyolc küllőt kifaragtam. Azt mondta, hogy ennyi elég lesz. Megállapodtunk, hogy este lebocsátja a vizet. Így is volt és délelőtt már hozzáfoghattam a hajtókerek tatarozásához...

— Mikor készül el vele? — kérdezte Gál Imre.

— Estére.

— Akkor aztán jöjjön át a község házára, hogy írásba foglaljuk, amit most itt elmondtott.

— Elmegegyek, hogyne mennék.

— Hát akkor a vizontlátásra, Sötér uram — köszönt el Gál Imre és visszament a pallóhoz. Itt a pallóba torkoló ösvényt nézte, de nem talált semmi gyanúsat. Átment a pallón és a falu felé vezető úton folytatta a kutatást. Járt-kelt, mint a kopókutya, mikor nyom után szimatol. A pallónak ezt a környezetét, persze össze-vissza járták a kíváncsiskodók. Mégis leginkább itt kutatott Gál Imre. Egyszer aztán megállt, lehajolt; megint felállt és lassan megindult a keskeny útarcon keresztül a földekre. Arca mindjobban felmerült, intett a bírónak és Orbán örsvezetőnek, hogy jöjjenek utána, de megmutatta, merre menjenek, hogy szét ne tapossák a nyomokat.

— Bíró úr, küldjön át a malomba, hogy hozzanak ásót és három darab félméteres deszkát. Egypár nyomot kiásunk, hogy így biztosítsuk. Szerencsére sár volt még, amikor erre vitték a halottat, most meg már egészen megkeményedtek a nyomok. Ha kiásunk, jól lehet rögzíteni. — Aztán egyenként mutatta a nyomokat: — Itt van ni. A palló felé egymás mögött vezet kétféle lábnyom; elől női cipellős lábnyoma, mögötte...

— Férficsizma... — előzte meg a bíró Gál Imre szavát.

— Nagy láb, férfiláb, férficsizma...

Gál Imre nevetve rázta meg a fejét: — Téved, bíró úr, nem csizmanyom. Tessék nézni, varrott talpnak a nyoma.

Idétlen, bunkósfejű, nem lehetett ez csizma, hanem inkább valami angolos formájú bakancsnak a nyoma ez.

— Az ám, lehet, — biccentett a bíró.

— Ez a két nyom jön a falu felől — folytatta Gál Imre a nyomokat mutatva — és mélyebben nyomódtak be a földbe, mint a visszafelé haladó. Természetes, hiszen szegény Szili Gáspár jó nehéz lehetett, amikor a malomárok felé hurcolták. Ezt bizonyítja a női lábnyomok és a férfilábnyomok közötti majdnem másfélméteres távolság is. Tehát vittek valamit... halott embert a lábánál és a vállánál fogva. A keze felgött, azért volt sáros a megboldogult keze...

Orbán örsvezető, meg a bíró sűrűn bólogattak közbe s arcukon meglátszott, hogy mennyire meghökkenettede őket a Gál Imre tiszta és világos következtetése.

— Így vezettek ezek a nyomok a pallóig, — folytatta Gál Imre — ott aztán bedobták a holttestet a malomárokba, azon hiszem, hogy a víz majd elviszi és ha valahol partra is veti, mindenki azt fogja gondolni, hogy szegény Szili Gáspár a víz befűlt. A sötétben persze nem látták, hogy a malomárokba akkorára már lefutott a víz, de nem is gondolhattak erre, mert hiszen akkor a malomárok iszapja még annyira nedves lehetett, hogy loccsanást hallhattak, amikor a holttestet a pallóról ledobták.

(Folytatjuk.)

Öngyilkosság az erdőben.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

A Mátrában, a Vass-kilátó környékén a gyöngyösi örs egyik járőre egy hullát talált. A kabátzsebben egy kis cédula volt, rajta egy sor írás: „A levelet adják át gazdámnak, mindent megírtam”. A levelet a járőr a legszorgosabb kutatás után sem találta meg. Egy járőrelő bejelentette a járőrnek, hogy egy szikla tövében több apró papírdarabkát látott. A járőr erre átkutatta a környéket és megállapította, hogy valaki a levelet apró darabkákra tépte s a szikláról a nagy szélben szétszórta. A járőr mindössze néhány papírrészecskét talált meg. Minden darabról csak egyes szavakat lehetett kibetűzni és pedig:

„hazám ellen, menyasszonyom, szerelem, pénz, bajba keverni, kém, jó gazdám!”

E pár szó alapján rekonstruálni kell a levelet, azaz le kell írni levél alakjában: hogyan szólhatott az öngyilkos levele gazdájához. A legérdekesebben és legjobban fogalmazott levél szerzőjét egy szép könyvvel jutalmazzuk.

*

Határidő: 1930 szeptember 30. Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Az eredményt a f. évi október 10-i számunkban közöljük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

T. CÍM!

Szíves tudomására hozzuk, hogy

árjegyzékeinket

szépség- és téli kabátokat, kész férfi- és gyermeköltönyöket, női ruhákat, női- és férfi fehérműt, szövetet, selymet, kötött-szővőt és divátúrát, szőnyegeket, paplanokat, takarókat, stb., stb. — **Kedvező fizetés feltételek!**

Remekül jutányos árak!

Árumintákat és egyes ruhadarabokat vidékre készséggel küldünk!

1930/31. évi őszi-téli nagy képes tájékoztató

szépség- és téli kabátokat, kész férfi- és gyermeköltönyöket, női ruhákat, női- és férfi fehérműt, szövetet, selymet, kötött-szővőt és divátúrát, szőnyegeket, paplanokat, takarókat, stb., stb. — **Kedvező fizetés feltételek!**

Remekül jutányos árak!

Árumintákat és egyes ruhadarabokat vidékre készséggel küldünk!

Postal megrendeléseket aznap elintézzük!

A világ legjobb hangszerei: begedű, zongora, barmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Öfensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

